Contemporary Political Studies, Institute for Humanities and Cultural Studies (IHCS)
Quarterly Journal, Vol. 17, No. 1, Spring 2026, 33-77
https://www.doi.org/10.30465/cps.2025.43815.3126

China's approach to power in the global political economy

A case study of the Belt and Road Initiative

Farhad Daneshnia*, Ghudratt Ahmadyan**
Mahtab Sohrabimanesh***

Abstract

China's position in the global political economy has evolved from an isolated player in the 1970s to the most important rising power in the global system of wealth and power. Moving away from an isolationist approach on the one hand and adopting an open-door policy to connect to the complex power structures in the global economy on the other hand is a clear symbol of the fundamental transformation of China's culture, politics, and economy over the past few decades. This study attempts to examine the obvious and hidden aspects of China's new approach to power in the new world order from the perspective of international political economy. The question is, within which framework can China's approach to power in the global political economy be understood? The research hypothesis is designed in such a way that China's activism pattern in the global political economy can be understood within the framework of structural power. The research findings show that China has a multifaceted and combined economic, political, technological, financial and trade confrontation in the form of the Belt and Road Initiative with the bottlenecks and requirements of its political economy, and the four components of structural power in the global political economy, namely production, technology, security and

* Associate Professor of International Relations, Razi University, Kermanshah, Iran (Corresponding Author), f.dnshn@razi.ac.ir
** Associate Professor of International Relations, Razi University, Kermanshah, Iran, ghudratt@yahoo.com
*** M.A Student of International relations, Razi University, Kermanshah, Iran, mahtabsohrabi207@gmail.com
Date received: 10/12/2022, Date of acceptance: 23/01/2025

knowledge, can be observed in China's goals and actions in the form of the aforementioned project. The research was conducted using a historical holistic method and in a descriptive-analytical manner, relying on theoretical-analytical texts and library data.

Keywords: China, political economy approach, structural power, Belt/Road Initiative.

Introduction

The change and continuity of China's foreign policy over the past two decades has been very striking. Moving away from an isolationist approach and adopting an open-door policy in order to connect to complex power structures in the global economy is considered the most important characteristic of China's pattern of encountering with the post-Cold War international system. The aforementioned transformation is, above all, a symbol of the demands of the domestic political economy and the rise of this country in the new global order. On the one hand, China is facing some national constraints and needs, and on the other hand, its power dynamics at the regional and international levels have been accompanied by sensitivities and power competition from its rival actors. It seems that the outcome of the aforementioned situation has had an impact on the pattern of this country's confrontation with the regional and international wealth and power structure. The concern of the present study in this regard is to analyze the question of within what framework can China's approach to power in the global political economy be understood? The research hypothesis is designed in such a way that China's activism pattern in the global political economy system can be understood within the framework of structural power.

Materials & Methods

The present research problem is processed within the framework of the interdisciplinary approach of political economy in the views of Susan Strange. Strange's most important concept for analyzing how national and international economic and political structures influence each other is the concept of structural power. In his opinion, the interaction of the phenomenon of power and wealth, the components and indicators of these two, as well as the analysis of the behavior of state and non-state actors in the system of global power and wealth, cannot be understood and comprehended either within the framework of the international

economic approach or in the perspective of international politics. This is because the approach and method of both research traditions in international economics and politics are reductionist and do not have the potential to include various economic, political, and cultural variables in an integrated manner of analysis. He argues that this is the interdisciplinary approach to political economy which theoretically and methodologically more comprehensive than quantitative or qualitative analyses and can provide us with a more complex understanding of the nature of power and its fundamental dimensions and components in the new world order.

Accordingly, the method of studying and analyzing the pattern of China's confrontation with its national and international political economy issues and understanding the approach to power among Chinese decision-makers and leaders, beyond quantitative or qualitative analyses, must be done in a mixed and integrated manner. In the present study, based on the aforementioned assumptions, an attempt has been made to analyze and conceptualize the obvious and hidden aspects of China's pattern of confrontation with its national, regional, and international political economy system, focusing on one of the most complex initiatives and projects presented in the international system, namely Belt –one Road Initiative.

Discussion & Resul

The nature of power in China's political economy, and in particular the analysis of the overt and covert dimensions and angles of the Belt and Road Initiative in China's foreign policy economics approach, is closely linked to the requirements of this country's national and international power. How the Chinese government's decisions and its relationship with other governments and international companies affect the country's development and socio-economic changes can be understood within the framework of various requirements and constraints in the global system of power and wealth. To achieve its political economy goals, China has implemented a series of initiatives and projects over the past two decades, the most important of which is Belt one Road Initiative.

In the framework of the aforementioned project, China has so far attempted to connect more than a hundred countries in the world to its political economy and, in fact, to tie its political economy to the structures of global power and wealth in such a way that neither China can continue its movement and rise without the aforementioned circuits, nor can the world witness the balance and stability of the global power and wealth system without China. The aforementioned complex

pattern suggests a new and multifaceted understanding of power in China's decision-making and policy-making, which is referred to in the present study as structural power. Structural power means that China, amidst domestic constraints and needs and regional and international conflicts, has tried to indirectly and organically prepare the groundwork for guiding and influencing regional and global economic and political trends, bringing others along with it, and enhancing and stabilizing the country's position in the new global order. The Belt and Road Initiative is, in this regard, the main platform and framework for pursuing structural power in China's domestic and foreign policy economy.

Conclusion

China's power changes and how they play a role in shaping the structure of its domestic political economy and adapting to the demands of power in the global economy still require theorizing and conceptualization. In this study, an attempt was made to analyze China's approach to power, focusing on the case study of the Belt and Road Initiative and the multifaceted position and function of the aforementioned project in locating this country in the power structure of the global political economy. The argument of the present study, based on a comprehensive and up-to-date approach to political economy, was that China has a complex and multifaceted approach to power, various aspects of which can be traced in some of the initiatives and projects undertaken by this country, such as the Belt and Road Initiative, in terms of encompassing the political and economic economy of many countries in the Western and non-Western world.

Accordingly, beyond the configuration of the Belt and Road Initiative lie intertwined elements of domestic and international structural power in the form of the components of economy, security, knowledge, technology, monetary-financial relations, and the categories of culture and norms. Describing and explaining the process of transformation and evolution of modern China and dissecting the dimensions of this country's power in the structure of the contemporary international system shows that China's Belt and Road Initiative must be understood beyond one-dimensional and reductionist analyses within the framework of realizing the elements of this country's structural power in the global political economy. The articulation of China's political, economic, and cultural goals and strategies in an organic and interconnected manner, while focusing on consolidating the foundations of this country's national power, aims to transform China into a responsible actor

capable of leading the world, of course, without conflict or tension with the West. The Belt and Road Initiative is a platform for this country to create and control the main power structures (production, finance, security, knowledge and technology) in the global political economy.

Biblography

Andresen, Joshua (2019), “China’s Military and the Belt and Road Initiative: a View from the outside” The Chinese Journal of Global Governance 5, 122–135.

Aghaei, Seyed Davoud and Ghahremani, Mohammad Javad (2019), "China's Approach to the Shanghai Cooperation Organization in the Light of Its New Foreign Policy (2013-2018)", Journal of Central Eurasian Studies, Volume 12, Issue 2, 291-307[in Persian]

Arghavani Pirsalami, Fariborz and Pirankho, Sahar (2011), “The New Silk Road as a Chinese Foreign Policy Strategy: Opportunities and Threats for Iran”, Foreign Relations, Year 9, Issue 3, 7-49.[in Persian]

Abbasi, Majid and Ghiyasi, Amir (2012), "China's Foreign Policy in the Third Millennium: Economic Requirements and Peaceful Foreign Policy in International Relations", World Social and Political Studies, Volume 2, Issue 2, 321-357.[in Persian]

Alipour, Hossein (2013), The Controversy of Dragon and the Eagle: The Competition between China and America for Hegemony, Nasel No Andish Publications, First Edition.[in Persian]

Balaam, N. David. and Dillman, Bradford(2019), Introduction to International Political Economy, New York, Published by Routledge, Seventh Edition

Barker, Thomas (18/11/2017), “The Real Source of China’s Soft Power”, Retrieved: 16/10/2021, Available at: https://thediplomat.com/2017/11/the-real-source-of-chinas-soft-power/.

Businessinsider (13/7/2021), “RANKED: The world's 20 strongest militaries” , IST, Retrieved: 20/11/2021, Available at: https://www.businessinsider.in/defense/ranked-the-worlds-20.

Cai, Peter (2017), Understanding China’s Belt and Road Initiative, Lowy Institute for internationl policy.

Carneiro Corrêa Vieira, Victor (2019), “From Third World Theory to Belt and Road Initiative” Contexto Internacional,vol,41(3) Sep/Dec 2019,529-551 http://dx.doi.org/10.1590/S0102-8529.2019410300003.

"China's Plan for the Future of the World: A dialogue of donya-e-eqtesad with Arash Raisi Nejad.", Sobh Iran's Daily, World of Economics, Issue 5358, (11/27/2014).[in Persian]

Chalunger, Ehsan (22/4/1400), "China's Economy in 2020", IRNA, Islamic Republic of Iran News Agency, News Code: 84402065.[in Persian]

"China's Rising to Become the World's Leading Technology Leader", Islamic Republic of Iran News Agency, Retrieved: 4/2/1400, News Code: 84307280. Available at; https://www.irna.ir/news/84307280.[in Persian]

"China; The World's Fastest Country in Economic Growth", Islamic Republic of Iran News Agency (IRNA), Retrieved on: 12/9/1400, News Code: 84309317. Available at; : https://www.irna.ir/news/84309317.[in Persian]

Daneshnia, Farhad (2012), Economic Diplomacy and Developmental Foreign Policy: Tools for the Success of Iran's Development Strategy in the Global Economy, Quarterly Journal of Strategic Studies of Globalization, Year 3, Issue 9.[in Persian]

Dotson, John (2014), "Political Factions and Spicy Ginger: Elder Networks in PRC Politics (Part 1)." China Brief. 14(19): 14–19.

Charles Grant(2012), Russia, China and global governance. Center for European reform, https://www.cer.org.uk.

d'Hooghe, Ingrid (2021), China's BRI and International Cooperation in Higher Education and Research ,Global Perspectives on China's Belt and Road Initiative. Amsterdam University Press .https://www.jstor.org/stable/j.ctvlde9k7j.5.

Ee, Calvyn (2016), The Rise of China and Its Development in the Past 30 Years, SSA2044: International Economics, University Malaysia Sarawak, https://www.researchgate.net/publication/305875507.

Ey Greater China,(1/4/2019), "Smiling Businessman Leading Client Meeting in Office Conference Room

How international cooperation can be achieved along the Belt and Road", Retrieved: 24/11/2021, Available at: https://www.ey.com/en_cn/china-opportunities/how-international-cooperation-be-achieved-along-belt-and-road.

Fallahi, Ehsan and Omidi, Ali (2017), "The Scope of Change and Continuity of China's Developmental Foreign Policy during the Xi Jinping Era", Quarterly Journal of International Political Approaches, Year 9, Issue 1, 147-178.[in Persian]

Funaiole ,Matthew P. and Hart, Brian (2021), " Understanding China's 2021 Defense Budget" csis. March 5, 2021 https://www.csis.org/analysis/understanding-chinas-2021-defense-budget.

Garnaut, Ross. Song, Ligang and Fang, Cai (2018) , China's 40 years of reform and development: 1978-2018 , China Update Book Series, ISBN 978-1-76046-225-3, ANU Press, Acton, http://dx.doi.org/10.22459/CYRD.07.2018.

Germain , Randall(2016), Susan Strange and the Future of Global Political Economy Power, control and transformation, Routledge Taylor &Francis group lon don and new york , https://doi.org/10.4324/9781315627878.

Goodman, David (2019), China: A Small Man with greate Steps, translated by Sajjad Amiri, donya-e-eqtesad Publications, 2nd.[in Persian]

Haggart, Blayne (2017), " Incorporating the Study of Knowledge into the IPE Mainstream, or, When Does a Trade Agreement Stop Being a Trade Agreement?", Penn State University Press, Journal of Information Policy ,Vol. 7 (2017), pp. 176-203 (28 pages) https://www.jstor.org/stable/10.5325/jinfopoli.7.2017.0176.

Jain, Romi (2017), “China’s Economic Development Policies, Challenges and Strategies, 1978-present”, Indian Journal of Asian Affairs, Vol. 30, No. 1/2 , pp. 65-84 (20 pages) https://www.jstor.org/stable/26465817.

Jahangiri, Saeed and Saei, Ahmad (2019), "Analysis of China's Approach to Achieving the Position of Global Economic Power", Foreign Policy Quarterly, Year 33, Issue 1, 45-82.[in Persian]

Jean Degen, Ronald(2009), Understanding China’s historical development: The profit and the risk that China’s stock market provides investors, Working paper nº 35/2009 , International School of Management Paris , globADVANTAGE Center of Research in International Business & Strategy , Instituto Politécnico de Leiria, 2414 - 016 Leiria , www.globadvantage.ipleiria.pt.

Korber, R. Torr (2018), Beyond the Chinese Economic Wall: What Everyone Should Know, translated by Saeed Ardakanzadeh Yazdi and Azadeh Akbari, Oxford University Press, Tehran Aminolzarb Publishing House.[in Persian]

Llandres cuesta, Borja (2021), China’s foreign policy and the Community of shared future, Opinion Paper IEEE,01/2021,http://www.ieee.es/Galerias/fichero/docs_opinion/2021/DIEEEO01_2021BORLLA_exteriorChina_ENG.pdf and/or link bie3 (accessed on the web day/month/year).

Lim.C. thimothy(2014)," International Political Economy: An Introduction to Approaches, Regimes, and Issues", available at: http://www.saylor.org/courses/books

Mariani, Lorenzo(2021), The Belt and Road Initiative and the Internationalisation of China’s Scientific Power: The Case of Italy, IAI PAPERS 21 | 40 - SEPTEMBER 2021 ISSN 2610-9603 | ISBN 978-88-9368-219-0.

Mathews, John A. (2019), “ China’s Long Term Trade and Currency Goals: The Belt &Road Initiative”, The Asia-Pacific Journal, Japan Focus Volume 17, Issue 1, Number 5, Article ID 5233 | Jan 01, 2019.

“Monthly trade balance of goods in China from June 2018 to June 2021 in billion U.S. dollars”, (23/7/2021), available at: https://www.statista.com/statistics/271637/monthly-trade-balance-of-china/.

Morgan, Roger .et al. (1993), New Diplomacy in the Post-Cold War World Essays for Susan Strange, Martin's Press, INC, 175 Fifth Avenue, New York, N.Y. 10010, ISBN 978-0-312-09683-0.

OECD (2018), The Belt and Road Initiative in the global trade, investment and finance landscape, in OECD Business and Finance Outlook 2018, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/bus_fin_out-2018-6-en.

Paquin, Stéphane(2021), Theories of International political economy, Oxford university press

Rao,Tara(11/7/2020), “The extent of China’s soft power in South Asia”, Retrieved: 14/09/2021, Available at: https://www.orfonline.org/expert-speak/extent-china-soft-power-south-asia/

Qanbarloo, Abdullah (2013), “Security Foundations of China’s Foreign Policy”, Strategic Studies Quarterly, Year 16, Issue 2, 125-153.[in Persian]

Rolland, Nadège (2019), securing the belt and road initiative China’s Evolving Military Engagement Along the Silk Roads , the national bureau of asian research 2019, nbr special report # 80, 1414 NE 42nd Street, Suite 300 Seattle, Washington 98105.

Rudolf, Peter (2020), The Sino-American World Conflict, Stiftung Wissenschaft und Politik ,German Institute for International and Security Affairs,SWP Research Paper3.

Sedighi, Clem and Stiglitz, Joseph and Petras, James (2017), Against Neoliberalism and Globalism, translated by Masoud Omidi, Tehran: Golazin Publications.[in Persian]

Sarker, Nazirul Islam .et al. (2018), "One Belt One Road Initiative of China: Implication for Future of Global Development", Modern Economy, 2018, 9, 623-638 , ISSN Online: 2152-7261 ISSN Print: 2152-7245, http://www.scirp.org/journal/me

Swaine, Michael D. (2015), "Xi Jinping on Chinese Foreign Relations:The Governance of China and Chinese Commentary", China Leadership Monitor, no. 48.

Schneider, Florian (2021), Global Perspectives on China's Belt and Road Initiative: Asserting Agency through Regional Connectivity , Amsterdam University Press 2021 doi: 10.5117/ 9789463727853_ch01.

Sorensen , Camilla T. N. (2015), " The Significance of Xi Jinping's Chinese Dream for Chinese Foreign Policy: From Tao Guang Yang Hui to Fen Fa You Wei", Journal of China and International Relations, Vol. 3, No. 1, 29.05.2015, p. 53-73.

Strange, Susan (1992), "States, Firms and Diplomacy.International Affairs" , Royal Institute of International Affairs1944. Vol. 68, No. 1, pp. 1-15.

Strange, Susan (1988) , " State and Markets", British Library ISBN ()-86187-942-2 ISBN ()-86187-992-9 P/B.

Tabar Souteh, Mohammad Salman, Fattahi, Shahram, and Mehrvarz, Abbas (2019), "Political-Economic Relations between China and the United States in the Great Power Game", Bi-Quarterly Journal of Politics and International Relations, Year 3, Issue 5, 29-49.[in Persian

Thomas, Neil (21/10/2018), "Chinese foreign policy under Xi Jinping", Retrieved: 22/09/2021, Available at: https://www.eastasiaforum.org/2018/10/21/chinese-foreign-policy-under-xi-jinping/.

Underhill, Geoffrey R.D. (2000)," State, market, and global political economy: genealogy of an (inter-?)discipline", International Affairs 76, 4 ,8o5-824.

Villegas Mendoza , Manuel (2017), "China In Central America: Strengthening Structural Power And Hegemony, 2010-2015", Isa International Conference 2017, Hong Kong,University Of Hong Kong (Hku), Hong Kong, June 15th – 17 Th,1-11.

Weissmann, Mikael (2015),"Chinese Foreign Policy in a Global Perspective: A Responsible Reformer Striving for Achievement", Journal Of China And International Relations. Vol. 3, No. 1, Pp.151-166.

Wuthnow, Joel (2018), Securing China's Belt and Road Initiative: Dimensions and Implications ,Institute for National Strategic Studies U.S. National Defense University.

Yang, Zi (2018), Securing China's Belt and Road Initiative ,United States Institute Of Peace , Special Report, www.usip.org.

Yifu Lin, Justin (2013), “The China Miracle: Development Strategy and Economic Reform “,The Australian Economic Review, vol. 46, no. 3, pp. 259–68.www.beltroad-initiative.com/belt-and-road/.

Zarei, Bahadur and Rashidi, Mostafa (2018), The 21st Century: The Asia-Pacific Century, Tehran University Press, First Edition.[in Persian]

جستارهای سیاسی معاصر، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
فصل‌نامهٔ علمی (مقالهٔ پژوهشی)، سال ۱۷، شمارهٔ ۱، بهار ۱۴۰۵

رویکرد چین به قدرت در اقتصاد سیاسی جهانی

مطالعهٔ موردی ابتکار کمربند/ راه

فرهاد دانش‌نیا*

قدرت احمدیان، مهتاب سهرابی‌منش*****

چکیده

جایگاه چین در اقتصاد سیاسی جهانی از بازیگری منزوی در دهه ۱۹۷۰ به مهم ترین قدرت نوظهور در منظومه ثروت و قدرت و جهانی تحول یافته است. فاصله گرفتن از رهیافت انزواگرایی از یک سو و اتخاذ سیاست درهای باز به منظور اتصال به ساختارهای پیچیده قدرت در اقتصاد جهانی از دیگر سو نماد بارز دگردیسی بنیادین فرهنگ، سیاست و اقتصاد چین طی چند دههٔ اخیر است. پژوهش حاضر می‌کوشد از منظر رهیافت اقتصاد سیاسی بین‌الملل زوایای پیدا و پنهان رویکرد نوین چین به قدرت در نظم جدید جهانی را واکاوی نماید. پرسش این است که رهیافت چین به قدرت در اقتصاد سیاسی جهانی در چه چارچوبی قابل فهم است؟ فرضیه پژوهش بدین صورت طراحی شده که الگوی کنشگری چین در نظام اقتصاد سیاسی جهانی در چارچوب قدرت ساختاری قابل فهم است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد چین مواجهه‌ای چندجانبه و ترکیبی اقتصادی، سیاسی، تکنولوژیک، مالی و تجاری در قالب ابتکار کمربند- جاده با تنگناها و اقتضائات اقتصاد سیاسی خود دارد و مولفه‌های چهارگانه قدرت ساختاری در اقتصاد سیاسی جهانی یعنی تولید، تکنولوژی، امنیت و دانش را می‌توان در لابلای اهداف و اقدامات چین در

* دانشیار روابط بین‌الملل، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران (نویسندهٔ مسئول)، f.dnshn@razi.ac.ir
** دانشیار روابط بین‌الملل، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران، ghudratt@yahoo.com
*** کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران، mahtabsohrabi207@gmail.com
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۰۴

قالب پروژهٔ مذکور مشاهده نمود. پژوهش با اتکا به متون نظری- تحلیلی و داده‌های کتابخانه‌ای به روش کل‌گرایی تاریخی و به شکل توصیفی- تحلیلی صورت گرفته است.

کلیدواژه‌ها: چین، رهیافت اقتصاد سیاسی، قدرت ساختاری، ابتکار کمربند/راه.

۱. مقدمه

سربرآوردن بازیگران نوظهور (emerging power) یکی از پدیده‌های قابل توجه در اقتصاد سیاسی جهانی است. چین قدرتمندترین دولتی است که در سالیان اخیر با سبقت گرفتن از ژاپن به دومین اقتصاد جهانی بعد از آمریکا تبدیل شده است. دارنده بزرگترین تولید ناخالص داخلی جهان، صادرکننده اول دنیا، دارای دومین بودجه نظامی سالیانه پس از آمریکا، بزرگ ترین کشور در ارایه کمک های بین المللی و از معدود کشورهای صاحب فن‌آوری هسته‌ای برخی از مختصات اقتصاد سیاسی چین است. برآیند وضعیت و جایگاه یاد شده تبدیل چین به یکی از پنج قدرت اصلی تصمیم‌گیرنده در تعاملات سیاست جهانی و علاقه‌مند به ارتقای جایگاه تعیین کننده در معادلهٔ قدرت و ثروت جهانی است. مواضع و رویکرد چین به سازوکارهای موجود قدرت و ثروت جهانی و نهادهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی آنان چندان واضح نیست. از دیدگاه چین، وضعیت حاکم بر ساختار قدرت جهانی دست‌کم دیگر با افزایش قدرت چین و افول نسبی ایالات متحده مطابقت ندارد. از دیگر سو، و معطوف به تحولات اقتصاد سیاسی ملی چین می‌توان از این کشور به قوی سیاه نظم جدید جهانی تشبیه نمود. بدین معنا که تغییرات شتابان قدرت اقتصادی چین از یک سو و ابهام رفتاری بازیگر یاد شده از دیگر سو همواره موجبات شگفتی و توجه محافل علمی و سیاستی را طی دو دهه اخیر فراهم نموده است. یکی از مصادیق مجادله انگیز در خصوص ماهیت الگو و نحوْ مواجهه چین با ساختارهای قدرت منطقه ای و جهانی ابتکار کمربند – راه یا یک کمربند یک راه ((One Belt One Road or Belt and Road Initiative(BRI) و جایگاه و کارکرد آن در اقتصاد سیاسی داخلی و بین‌المللی چین است.

واقعیت آن است که در کنار خیزش قدرت چین می بایست به برخی تنگناها و چالش‌های اقتصاد سیاسی این کشور از جمله مشکل توسعه نیافتگی استان‌های غربی و نابرابری بین مناطق غربی داخلی و ایالت‌های مرفه ساحل شرقی، عدم تنوع منابع انرژی، وابستگی به برخی گذرگاهایی ترانزیت انرژی نظیر تنگه مالاکا، ظرفیت مازاد تولید صنایع چین در سال‌های اخیر و فشار جمعیت روبه تزاید این کشور اشاره نمود. اقدام چین به

تنظیم فعالانه برنامه‌های بین‌المللی نظیر دنیـای هماهنـگ، مـدل چینـی، جهـان بینـی چینـی، رویای چینی و اخیراً ابتکار یک کمربند- یک راه را می‌بایسـت از منظـر تحـولات قـدرت و الزامات اقتصاد سیاسی داخلی چین و از دیگر سو تنگناها و فرصت‌های اقتصاد جهانی بـرای چین به مثابه یک بازیگر نوظهور مورد مداقه قرار داد.

بر این اساس واکاوی ماهیت و رویکرد چین به قدرت به عنوان بـازیگری تعیـین کننـده در ساختار اقتصاد سیاسی جهانی را می‌توان کماکان یک مسئله تحقیقاتی حائز اهمیـت تلقـی نمود که ضرورت پژوهش حاضر را توجیه می‌کنـد. مسـأله‌ای کـه در ایـن راسـتا، پـژوهش پیش‌رو به واکاوی آن می‌پردازد بررسی سرشت قدرت در اقتصاد سیاسـی چـین و بـه طـور خاص واکاوی ابعاد و زوایای آشکار و نهفته ابتکار کمربند–جاده در مواجهه ایـن کشـور بـا اقتضائات قدرت ملی و بین المللی خود است. سؤال اصـلی پـژوهش آن اسـت کـه نسـبت رویکرد چین به قدرت با ابتکار کمربند- راه در اقتصاد سیاسی ایـن کشـور چگونـه اسـت؟ فرضیه مقاله بدین صورت طراحـی شـده کـه پـروژه یـک کمربنـد - یـک راه برآینـد درک ساختاری چین از قدرت در اقتصاد سیاسی جهانی است. در ادامـه بحـث ضـمن برشـمردن تحقیقات مرتبط با مسأله پژوهش حاضر به تشریح چارچوب نظری پژوهش پرداختـه شـده و ضمن ارایه مختصات ابتکار کمربند- راه ، نسبت و کارکرد آن در تحقق قدرت سـاختاری (structural power) چین در اقتصاد جهانی و درک پیچیـده ایـن کشـور بـه پـروژه یـاد شـده مفهوم‌سازی می‌شود.

۲. ادبیات پژوهش

تاکنون درتحقیقات مختلفی به زوایایی از موضوع پژوهش حاضر پرداخته شده است. بـالاس هوروات (۲۰۱۶)، نقش کمربند–راه را بـه عنـوان یـک شـتاب‌دهنـده بـرای توسـعه پایـدار وگسترش کالاهای عمومی جهانی بررسی کرده است. جوئل ووتنو(۲۰۱۸) نیز بر این عقیـده است که پکن از سرمایه‌گذاری‌های کمربند–جاده به عنوان ابزاری برای تثبیت مناطق مـرزی، تامین امنیت مسیرهای تامین انرژی و ایجاد نفوذ دیپلماتیک و اقتصادی قوی‌تر با کشـورهای شریک استفاده می‌کند. ابولفضلی(۱۳۹۹)و شریعتی نیـا(۱۳۹۵) بـه اهـداف منطقـه‌ای ابتکـار کمربند–راه پرداخته‌اند. صانعی و ترابی(۱۳۹۸) نقش کمربند–جاده در تبـدیل چـین بـه یـک بازیگر هژمون را به بحث گذاشته‌اند. پژوهش‌های ترکی و میرترابی(۱۳۹۸)، آجیلی، سـلامی زواره و فلاحی برژکی(۱۳۹۶) به کارکرد ابتکار مذکور در تامین امنیت انـرژی چـین بسـنده

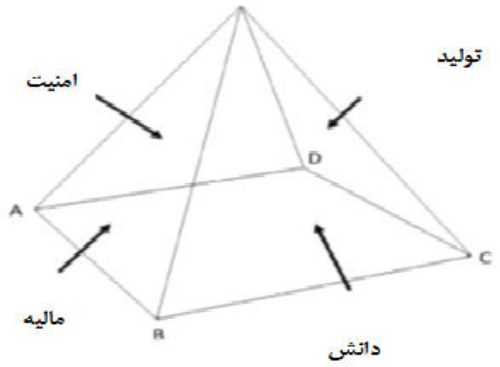
کرده اند. خصیصه غالب پژوهش های یاد شده واکاوی ابتکار مذکور با رویکردی تک بعدی و از منظر اقتصاد، انرژی، امنیت، یا بعضاً فرهنگ، هویت و برندینگ بوده است. پژوهش حاضر می‌کوشد در فراسوی تحقیقات یاد شده و با رهیافتی میان رشته‌ای زوایای چند وجهی ابتکار مذکور را روشن ساخته و نسبت آن با اقتصاد سیاسی قدرت در چین در قالب مولفه های تولید، فناوری، امنیت، دانش، پولی- مالی و انرژی را مشخص سازد. نوآوری پژوهش پیش‌رو تحلیل و تئوریزه نمودن درک پیچیده و روزآمد چین از قدرت در اقتصاد سیاسی جهانی در قالب مفهوم "قدرت ساختاری" و چگونگی تبلور آن در ابتکاراتی نظیر پروژه کمربند -راه است.

۳. رهیافت نظری: مکتب انگلیسی در اقتصاد سیاسی جهانی

فهم الگوی حاکم بر اقتصاد سیاسی ملی و بین‌المللی کشورها و نحوهٔ مواجهه آنها با ساختارهای قدرت و ثروت منطقه‌ای و جهانی را می‌توان از منظر رهیافت‌های مختلف اقتصادی، سیاسی، جامعه‌شناختی و ... تحلیل و تئوریزه نمود. سنت تحقیقات میان رشته‌ای اقتصاد سیاسی بین‌الملل در فراسوی رویکردها و رهیافت‌های اثبات گرای رشته‌ای قرار گرفته و یک استراتژی تحلیلی نوین و متأخر محسوب می‌شود. اگرچه رهیافت یاد شده گوی بلورینی (crystal ball) برای نگاه به تحولات حال و آینده و فهم پدیده‌های اجتماعی در دست ندارد، اما امکانات بیشتری برای واکاوی زوایای پیچیده روندها و رخدادهای خرد و کلان ملی و بین المللی پیش‌رو قرار می‌دهد. چارچوب فکری اقتصاد سیاسی بین‌الملل برای فهم رفتار بازیگران دولتی و غیر دولتی در بستر اقتصاد سیاسی جهانی مبتنی بر تلفیق تحولات سطوح مختلف تحلیل جهانی، بین المللی، ملی و فروملی اس. (Balaam,. And Dillman, 2019,13). بدین معنا که تغییرات جهانی در حوزه تکنولوژی، تولید، مسایل انرژی، امنیت و ...در کنار رقابت های بین دولتی و غیر دولتی، ماهیت و منطق عملکرد دولت و رابطه آن با جامعه، هم چنین باورها و ایده‌های نخبگان سیاسی در درون کشورها را می بایست به شکلی درهم تنیده در هر گونه تحلیل لحاظ نمود تا بتوان به درکی فراگیر از الگوی رفتاری کشورها و فراز و فرود قدرت آنها در اقتصاد سیاسی جهانی پی برد.

به طور خاص مکتب انگلیسی اقتصاد سیاسی جهانی در آراء و مضامین فکری نظریه‌پردازانی نظیر سوازن استرنج (Susan Strange) با رویکردی چند وجهی

(multidimensional outlook) و روشی کل‌گرا و تاریخی (Historical holistic methodology) زمینه درک روزآمد و نوینی از مناسبات قدرت و ثروت جهانی و الگوی مواجهه کشورها و مناطق مختلف با منظومه یاد شده را فراهم می‌سازد (Paquin, 2021: 160-179). از جمله آثار تأثیرگذار و مشهور استرنج می‌توان به کتاب دولت‌ها و بازارها (۱۹۸۸) و مقاله دولت، شرکت و دیپلماسی (۱۹۹۲) اشاره کرد. استرنج در ۱۹۷۵ در پژوهشی مقدماتی تحت عنوان «چه چیزی اقتصادی است و به چه کسی تعلق دارد»، به شناسایی نوع جدیدی از قدرت تحت عنوان قدرت ساختاری در نظام اقتصاد سیاسی بین الملل می‌پردازد. قدرت ساختاری در سامان فکری استرنج به مثابه چارچوب تعیین روابط، قدرت شکل دادن به دستورکارها (agenda) و مکان‌یابی (positioning) بازیگران در ساختارهای اقتصاد سیاسی جهانی است که در آن کشورها، نهادهای سیاسی و اقتصادی، متخصصان و مردم باید عمل کنند. قدرت ساختاری است که رژیم های بین المللی، قوانین و آداب و رسومی که روابط اقتصادی سیاسی بین المللی را کنترل کنند، ایجاد می‌کند (Haggart,2017: 182). در بستر قدرت ساختاری آنچه بیشتر از همه مهم است ساختارها و روابط است، اینکه چه کسی با چه کسی و چه چیزی ارتباط دارد (Germain,2016:113). بر این اساس برخلاف تصور علم اقتصاد کلاسیک مسأله این نیست که چه چیزی، چگونه تولید و توزیع می‌شود، بلکه مسأله اساسی این است که چه کسی تصمیم می‌گیرد چه چیزی به نفع چه کسانی و چگونه تولید یا توزیع شود؟ این مهم نشانگر پیوند اقتصاد و سیاست و درهم تنیدگی آنها در بستر ساختار ارزش‌ها و فرهنگ است. استرنج می‌کوشد با طرح مقوله قدرت ساختاری ضمن توسعه ابعاد و سازوکارهای چهارگانه قدرت در قالب دانش و تکنولوژی، مالیه، امنیت و تولید مطابق مدل ترسیم شده در شکل(۱)، چگونگی تأثیرگذاری و کنشگری بازیگران مختلف دولتی و غیر دولتی در اقتصاد سیاسی جهانی را تحلیل و تئوریزه کند. مفصل بندی یاد شده کمک می کند چگونگی تأثیر تصمیمات یک دولت و رابطه آن با سایر دولت‌ها و نیز تعامل دولت‌ها با شرکت ها و شرکت ها با یکدیگر به عنوان کنشگران نوین عرصه قدرت ساختاری را فهم نموده و اقتضائات و تنگناهای مختلف فراروی توسعه و تغییرات اقتصادی- اجتماعی دولت‌ها در منظومه قدرت و ثروت جهانی را تجزیه و تحلیل نمود. مفصل‌بندی قدرت ساختاری و نحوهٔ درهم تنیدگی عناصر و مولفه‌های آن در نظریه استرنج را در قالب چهار مقوله تولید و تجارت، پول و مالیه، امنیت و دانش و تکنولوژی بر اساس مدل طراحی شده در شکل(۱) می‌توان ترسیم نمود.

شکل ۱. ابعاد قدرت ساختاری در رهیافت سوزان استرنج

Source: (lim,2014:28)

بر اساس مدل یاد شده، بازیگران مختلف به تناسب ظرفیت و اتصال خود به ساختارهای امنیت، تولید، تجارت و فناوری در اقتصاد سیاسی جهانی از توسعه، تعادل، پایداری در سطح ملی و توان تعیین‌کنندگی و تأثیرگذاری بر روندها و رویدادهای فراملی برخوردار خواهند بود. در کل قدرت ساختاری نزد استرنج به ابعاد چند وجهی اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و امنیتی قدرت در اقتصاد جهانی ورای تحلیل‌های تقلیل‌گرای اقتصادی، سیاسی یا جامعه شناختی دلالت دارد که در تعاملی درهم تنیده و تودرتو مکان‌یابی بازیگران در اقتصاد سیاسی جهانی را رقم می‌زند.

نکته اساسی دیگر در سامان فکری استرنج این است که وی بقا و حیات پایدار دولت‌ها در اقتصاد جهانی را مستلزم تحول در منطق عملکرد دولت و سازوکارهای تعامل آن در اقتصاد جهانی می‌داند. برآیند تحول یاد شده برای استرنج توسعه روابط دولت‌ها در فراسوی ستیز و رقابت سیاسی– امنیتی با هم نوعان خود و اولویت دادن به سیاست توسعه و صنعتی شدن و مذاکره و چانه زنی (negotiation and bargaining) با شرکت‌ها به عنوان صاحبان اصلی مولفه‌های اساسی قدرت ساختاری یعنی دانش، تکنولوژی تولید و تجارت جهت موفقیت راهبرد یاد شده است (strange,1992:2-14).

ماهیت و منطق عملکرد عناصر ساختاری قدرت در رهیافت اقتصاد سیاسی استرنج را می توان چنین برشمرد:

۱.۳ ساختار دانش و تکنولوژی

دانش و تکنولوژی منابع جدید قدرت و ثروت در اقتصاد جهانی محسوب می‌شود. استرنج ساختار دانش را به عنوان تعیین اینکه "چه دانشی کشف می‌شود ، چگونه ذخیره می‌شود و چه کسی آن را با چه کسی و تحت چه شرایطی به اشتراک می‌گذارد، تعریف می‌کند. بازیگران اصلی این حوزه "کسانی اند که دانش صحیح و مطلوب را در اختیار داشته، مشغول به دست آوردن مدارهای نوین آن هستند و نیز، کسانی که ذخیره دانش به آنها سپرده شده و کانال‌هایی که دانش یا اطلاعات از طریق آنها منتقل می‌شود، کنترل می‌کنند (Haggart ,2017:184). میزان توسعه صنعتی، رفاه اجتماعی و دسترسی به ساختارهای نوین تولید، امنیت، سلامت و پایداری محیط به دسترسی بازیگران به ظرفیت های اطلاعاتی- ارتباطاتی و اشکال نوین دانش بستگی دارد.

۲.۳ ساختار امنیت

منظور از امنیت در اقتصاد سیاسی جهانی صورت‌بندی نوینی است که در پرتو آن تحقق طیف متنوعی از نیازها و مصونیت از تهدیدات پیچیده و متکثر برای بازیگران دولتی و غیر دولتی در مواجهه با یکدیگر تحقق می‌یابد. از نظر استرنج تامین کنندگان امنیت ممکن است به طور اتفاقی مزایای ویژه‌ای در تولید یا مصرف، ثروت و حقوق و امتیازات ویژه در روابط اجتماعی برای خود کسب کنند. بنابراین ساختار امنیتی به طور اجتناب ناپذیری به میزان دستیابی به رفاه، انسجام هویت، مشارکت و رابطه دولت –جامعه در سطح داخلی و نیز توان کنشگری دولت در سطح فراملی اوابستگی پیدا کرده و متقابلاً بر آنها تأثیر می‌گذارد (strange,1988:46).

۳.۳ ساختار تولید و تجارت

ساختار تولید دلالت به این موضوع دارد که، چه چیزی توسط چه کسی، برای چه کسانی و با چه روشی تولید شده و ایجاد ثروت می کند (strange,1988:62). به نظر استرنج توافقات اجتماعی است که تعیین می‌کند چه چیزی، توسط چه کسی ، با چه روش‌ها و شرایطی تولید شود. تعامل بین ساختار تولید و گروه‌های اجتماعی از جمله دولت بر نتایج و تخصیص هزینه‌ها و منافع تأثیر می‌گذارد. تغییر در روشهای تولید شامل تغییر قدرت بین گروه‌های مختلف اجتماعی، شرکتها و دولت است. این امر به معنی تعدیل و

بازصورت‌بندی مسئولیت‌ها و ظرفیت‌های دولت‌ها و تحول در ماهیت و کارکرد آنها در اقتصاد جهانی است (Villegas Mendoza,2017 :3). به نظر استرنج نتیجه اساسی تغییرات ساختاری قدرت این است که اکنون رقابت بین دولت‌ها برای سهم بازار جهانی شدت گرفته است. رقابت یاد شده دولت‌ها را وادار می‌سازد تا با شرکت‌های خارجی برای استقرار فعالیت‌های خود در قلمرو ملی چانه زنی نموده و شرکت‌های ملی را تشویق می کند حداقل نه به طور کامل از خانه خارج شوند (strange , 1992 :6). تبلور سیاستی این مهم دستیابی به مدارهای پیچیده تر تولید در بستر اقتصاد دانش بنیان است. مطابق مفصل بندی یاد شده تحول ساختار تولید و تجارت به عنوان یکی از ابعاد و عناصر قدرت در چارچوب اندرکنش ساختارهای جهانی، بین دولتی، ملی و فروملی تحقق یافته و بر سرنوشت و جایگاه کشورها در اقتصاد سیاسی منطقه ای و جهانی کشورها تأثیر می گذارد.

۴.۳ ساختار پولی- مالی

ساختار مالی به دسترسی بازیگران به پول و اعتبار، نحوهٔ توزیع آن بین کشورها و مناطق مختلف و نیز نرخ ارز دلالت دارد. قدرت تولید اعتبار به معنای توانایی اعطای اجازه یا عدم اجازه به سایر بازیگران برای هزینه‌های امروز و بازپرداخت فردا، قدرت اختیار دادن به آنها برای خرید و تاثیر در بازارهای تولید و همچنین قدرت مدیریت یا سوء مدیریت ارز است (strange, 1988 :88). ساختار مالی به مثابه ابزاری است که در حوزه توسعه ظرفیت تولید و مناسبات تجاری و به عنوان مجموعه موافقت نامه‌هایی تعریف شده است که دسترسی به سرمایه، تنظیم سیاست های پولی- مالی در سیستم بین المللی و نهایتاً تعهد دولت‌ها و افراد در قبال یکدیگر را فراهم می‌سازد (Villegas Mendoza,2017:2).

در چارچوب مفصل بندی استرنج پیوند عمیقی بین ابعاد سیاسی قدرت یعنی ماهیت و عملکرد دولت با ابعاد امنیتی، فناورانه، پولی- مالی، تولیدی و تجاری قدرت برقرار شده و نشان داده می‌شود که تنها کشورهایی در سلسله مراتب قدرت جهانی امکان ارتقاء یا حفظ جایگاه خود را دارند که تغییرات ساختاری قدرت در اقتصاد جهانی را درک نموده و تمهیدات تحقق آن در قلمرو خود و نیز اتصال به ساختارهای یاد شده در سطح منطقه‌ای و جهانی را فراهم کنند. در ادامه پژوهش تلاش می‌شود بر اساس صورت بندی تئوریک مذکور به این مدعا پرداخته شود که تعقیب و اجرای پروژه های بلندپروازانه‌ای نظیر ابتکار کمربند – راه توسط چین در راستای رهیافت فراگیر اقتصاد سیاسی این کشور به قدرت و

چگـونگی انضـمامی نمـودن آن در قالـب اتصـال اقتصـاد، سیاسـت و فرهنـگ خـود بـه ساختارهای قدرت منطقه ای و جهانی قابل فهم است.

۴. تطور فرآیند توسعه و خیزش چین در اقتصاد جهانی

تا سال ۱۸۰۰ میلادی چین تقریباً دارای یک سوم تولید ناخالص داخلـی جهـان و سیسـتمی مبتنی بر بازار در تولید و تجارت داخلی بود که دست کـم بـه انـدازه اروپـا پیشـرفته بـود و تجارت جهانی تولیدات پیشامدرنی چون منسوجات ابریشمی و سرامیک را در کنتـرل خـود داشت. گرچه مازاد تجاری چین باعث تخلیه اروپا از واحد پولی نقره شد امـا تضـاد اقتصـاد سیاسی این کشور با غرب و دگردیسی اقتصاد پویای چین به سـاختاری منفعـل و وابسـته و در نهایت نطفه شکست این کشور در جنگ‌هـای تریـاک را نشـانده و روشـن سـاخت کـه قدرت سنتی چین با فناوری‌های جدید ناشی از انقـلاب صـنعتی در اروپـا سـازگار نیسـت (کروبر ،۱۳۹۷ : ۷۴–۷۵). جنگ اول تریاک(۱۸۴۰–۱۸۴۲) بـا امضـای معاهـده تحقیـر کننـد «نانکینگ» و جنگ دوم تریاک(۱۸۵۶–۱۸۶۰) به امضای معاهده نابرابر «کنوانسیون پکـن» بـا حضورانگلیس، فرانسه، روسیه، آمریکا، ژاپن و آلمان و ایجـاد پایگـاه‌هـای نظـامی در چـین منتهی شد (Jean Degen,2009,10-12). متعاقب دگردیسـی و عقـب‌گـرد مـذکور واقعیـت آن است که در واپسین دهه‌های قرن بیستم به تدریج دگردیسی های در چـین اتفـاق افتـاد کـه زمینه ساز توسعه و خیزش تدریجی این کشور بـه عنـوان بـازیگری تعیـین کننـده در نظـام بین‌الملل معاصر شد.

دیپلماسی توسعه محور چین ریشه در استراتژی رهبر اصـلاح طلـب ایـن کشـور یعنـی دنگ شیائوپینگ در ۱۹۷۸ و تدوین برنامه اصلاحات اقتصادی با تکیه بر سیاست درهای بـاز و همکاری فعال با جهان خارج داشته و نقطه عطفی در احیاء و بازتولید قدرت چین گردیـد (قنبرلو،۱۳۹۲ : ۱۳۷). برخی دستاوردهای چین از آزادسازی اقتصادی یاد شـده را مـی تـوان چنین برشمرد: ۱. افزایش تولید ناخـالص داخلـی از ۱.۷۳ تریلیـون دلار در سـال ۲۰۰۱ بـه ۶.۲۹ تریلیون دلار در سال ۲۰۱۰ با رشد متوسط سالانه بیش از ۱۰ درصـد. ۲. ظهـور چـین به عنوان بزرگترین صادرکننده جهان. ۳. دریافت ۷۵۰ میلیـارد دلار سـرمایه‌گـذاری مسـتقیم خارجی رتبه اول در میان کشورهای در حال توسعه۴. تبدیل شدن به کشوری سـرمایه گـذار و انجام حدود ۶۹ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در خارج از کشور تنها در سال ۲۰۱۰ و کسـب رتبه پنجم در جهان. در آغاز قرن بیست ویکم، سیاست خارجی مسالمت آمیز چین متـأثر از

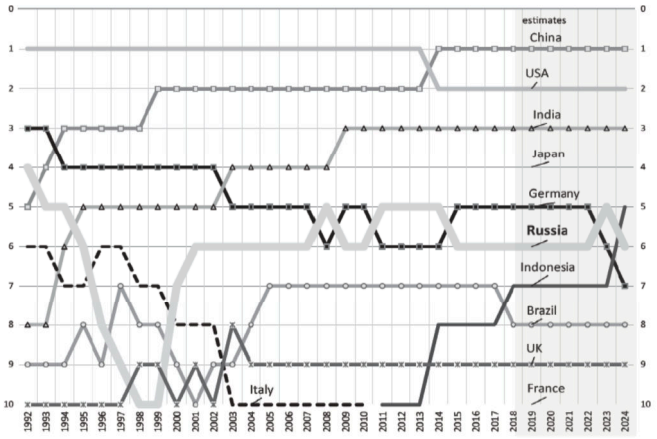
دو گفتمانی بوده که هوجین تائو، رئیس جمهور این کشور مطـرح کـرد:۱. ظهـور مسـالمت آمیز (Peasceful Rise)؛ بدین معنی که چـین قـدرتی در حـال رشـد اسـت و مسـیر افـزایش توانایی خود را همانند قدرتهای گذشته بر محور نیـروی نظـامی قـرار نمـی دهـد. ۲. جهـان هماهنگ (Harmonious World)؛ که اشاره به اولویت بخشی به صلح و ثبات جهانی از طریـق همکاری و اجماع دارد (عباسی و قیاسی،۱۳۹۱ :۳۳۲).

دوره شی جین پینگ را می‌توان شروع عصر جدیدی در سیاست خارجی چـین دانسـت اگر پیش از این و از آغاز روند روابط سازنده با بیرون در عصـر دنـگ شـیائوپینگ، رهبـران چین به دنبال حرکت با (چراغ خاموش) بودند، در عصر جدید یعنی از سـال ۲۰۱۳ بـه بعـد چین در عرصه بین الملل نسبت به گذشته فعال‌تر شد.(آقایی و قهرمـانی،۱۳۹۸: ۲۹۵). شـی جین پینگ از زمانی که دبیرکل سازمان حزب کمونیست شد، از استراتژی رویـای چینـی بـه عنوان یک مقوله اصلی در اکثر سخنرانی‌های خود یاد مـی‌کنـد (Sørensen,2015:55). شـی در این درباره اظهار می‌دارد که " جوان سازی ملت چین بزرگترین رویای چینی اسـت" و ایـن مفهوم را از اهداف اصلی و مأموریت خود تلقـی مـی‌کنـد (Llandres cuesta 2021:6-9). نیـل توماس عضو هیات تحقیقاتی مؤسسه پالسون در دانشگاه شیکاگو، با تحلیل گفتمان سیاسـت خارجی رئیس جمهور کنونی چین، معتقد است که شی قدرت خود را در سیاست خـارجی حزب کمونیست چین با پروژه‌ای تحت عنوان "ایجاد جامعـه‌ای بـرای سرنوشـت مشـترک برای بشر" گره زده است. "جامعه‌ای با سرنوشت مشترک" اساساً یک سیسـتم بـین المللـی است که در آن ادغام اقتصادی عمیق و گفتگوی سیاسی، منازعـه را کـاهش داده و امنیـت را تقویت می‌کند. در پژوهش حاضر کوشش می‌شود چگونگی پیوند یافتن اقتصاد، سیاسـت و فرهنگ و درهم تنیدگی ساختارهای قدرت در رهیافـت دولـت‌داری نـوین چـین از طریـق ابتکاراتی نظیر کمربند و جاده (BRI) و نقش آفرینی آن در حکمرانی اقتصاد سیاسـی جهـانی آینده تحلیل و تئوریزه شود (Thomas,2018).

ضمن اینکه ابتکار کمربند –جاده گویای این واقعیـت اسـت کـه چـین در برهـهٔ جدیـد دیگر صرفاً یک قدرت محدود و منطقه‌ای نیست بلکه می‌بایست قدرت‌یابی چند بعدی ایـن کشور در حوزه‌های اقتصادی، امنیتی، تکنولـوژیکی و فناورانـه در سـاختار اقتصـاد سیاسـی جهانی را مورد مداقه قرار داد. ادامه پژوهش به بررسی مبسوط‌تر ابعاد قدرت یـابی چـین در نظام جهـانی و کـاربرد ایتکـار کمربنـد– جـاده در پیونـد بـا تحـولات چندگانـه یـاد شـده پرداخته می‌شود.

۱.۴ قدرت اقتصادی

از مجموع ۸۰ تریلیون دلار تولید ناخالص جهان در سال ۲۰۱۷، حدود ۱۵،۴درصد متعلق به چین بوده است. این مهم در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته و از ۱۰۰ تریلیون دلار ثروت جهانی ۲۵ تیلیون متعلق به آمریکا و ۱۹ تریلیون آن متعلق به چین بوده است. سهم این کشور با تنزل نسبی سهم آمریکا و ژاپن به عنوان بزرگترین رقبای جهانی و منطقه‌ای آسیا پاسفیک چین همراه بوده است. در سال ۲۰۱۱ تجارت خارجی چین به سه تریلیون دلار رسیده که نشانگر رشد ۱۴۳ برابری نسبت به سال ۱۹۷۸ بوده است. چین به شریک اول تجاری کشورهای آسیای جنوب شرقی یعنی کشورهای عضو آسه آن تبدیل شده است (زارعی و رشیدی ،۱۳۹۷ :۱۱۹). این کشور در سال ۲۰۱۳، به عنوان بزرگترین بازیگر تجاری جهان از ایالات متحده پیشی گرفت، تا جایی که مازاد تجاری حدود ۳۷۰ میلیارد دلاری چین با آمریکا در سال های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ میلادی زمینه ساز آغاز تدریجی تنش تجاری آمریکا با چین شد. نماد بارز رخداد یاد شده اعمال تعرفه‌های مکرر دولت دونالد ترامپ بر کالاهای وارداتی از چین بود. طبق گزارش سیا، صادرات آلمان به چین نیز در سال ۲۰۱۷ از صادرات به انگلیس و ایتالیا فراتر رفته است. مازاد تجاری زمانی اتفاق می‌افتد که صادرات یک کشور از واردات آن بیشتر شود. چین کشوری با بیشترین مازاد تجاری تقریباً ۴۲۲ میلیارد دلار تا سال ۲۰۱۹ بوده است (www.statista.com). براساس آخرین آمار و اطلاعات منتشر شده توسط مرکز ملی آمار وزارت تجارت چین، اندازه اقتصاد این کشور در سال ۲۰۲۰ برای اولین بار در تاریخ، از ۱۰۰ تریلیون یوان فراتر رفت، این مقدار برابر ۱۵.۴ تریلیون دلار و ۱۷ درصد کل اقتصاد جهان است. اگرچه آمار مذکور نشانگر فاصله ۳۰ درصدی کمتر اقتصاد چین از اقتصاد ۲۱ تریلیون دلاری آمریکا است، اما از دیگر سو سرعت نزدیک شدن اقتصاد چین به آمریکا را نمایان می‌سازد. در ۲۰۲۰ تولید ناخالص داخلی چین ۲/۳ درصد رشد داشت و تنها اقتصاد با رشد مثبت در ۲۰۲۰ بوده است (چلونگر: ۱۴۰۰). نمودار زیر نشان می دهد اقتصاد چین در سال های پیش رو از ایالات متحده پیشی گرفته است.

نمودار ۱. رده بندی ۱۰ اقتصاد برتر دنیا

Source: Andis Kudors, Jānis Hermanis(2020) The Russian Economy: Prospects for Putin 4.0, https://doi.org/10.22364/ceeps.repp.20

سبقت گرفتن اقتصاد چین از بقیه کشورها نه تنها برای سال‌های نزدیک پیش رو بلکه برای دههٔ آیند نیز ادامه یافته و حاکی از برتری یاد شده است. بر اساس داده های جدول شماره ۱ تولید ناخالص داخلی چین در ۲۰۳۰ بیش از۱۲ تریلیون دلار از آمریکا جلوتر بوده و به تنهایی اندازه کل ثروت تولید شده در اقتصاد اروپا و جمعاً بیش از چهار کشور بزرگ بعدی جهان یعنی هند و ژاپن و برزیل و روسیه خواهد بود.

جدول ۱. برآورد اقتصادهای برتر جهان در ۲۰۳۰

Country or group of countries	GDP 2010 $ billion	GDP 2030 $ billion
China	10,203	47,440
US	14,527	35,950
EU**	15,168	33,880
India	4,184	22,783
Japan	4,299	7,823
Brazil	2,172	7,183
Russia	2,226	6,567
Mexico	1,835	5,071
Indonesia	1,030	4,531
Republic of Korea	1,476	4,446
Turkey	966	3,248
South Africa	524	1,748
Vietnam	277	1,081

Source: Charles Grant(2012), Russia, China and global governance. Center for European reform, https://www.cer.org.uk.

۲.۴ قدرت نظامی

از حیث قدرت نظامی نیز چین به لحاظ اندازه و قابلیت طی چند دهه گذشته به سرعت رشد کرده است. چین بزرگترین ارتش جهان را در اختیار دارد. دومین ناوگان بزرگ تانک دنیا بعد از روسیه و دومین ناوگان بزرگ زیردریایی جهان پس از ایالات متحده در اختیار چین است. این کشور در برنامه مدرنیزاسیون نظامی خود گام‌های بلندی برداشته و در حال حاضر طیف وسیعی از فناوری های نظامی نظیر موشک‌های بالستیک و هواپیماهای نسل پنجم را بکار گرفته است (www.businessinsider.ir). بودجه دفاعی چین درسال ۲۰۲۱، حدود ۱.۳۶ تریلیون یوان تعیین شده که با افزایش ۶.۸ درصدی نسبت به بودجه ۱.۲۷ تریلیون یوانی سال قبل همراه بوده است. بر اساس نرخ فعلی ارز، بودجه جدید نظامی این کشور معادل ۲۰۹.۱۶ میلیارد دلار است (Funaiole andHart,2021).

۳.۴ قدرت تکنولوژیکی

داده‌های منتشر شده توسط وزارت علوم و فناوری چین نشان می‌دهد که به لحاظ قدرت تکنولوژیکی، کل بودجه تحقیق و توسعه چین از ۱.۴۲ تریلیون یوان (هر دلار ۶.۵ یوان) در سال ۲۰۱۵ به ۲.۴ تریلیون یوان در سال ۲۰۲۰ افزایش یافته است. سهم بودجه تحقیقات پایه چین تقریباً دو برابر بودجه سال ۲۰۱۵ است. در حقیقت این بودجه در سال ۲۰۲۰ بیش از ۱۵۰ میلیارد یوان بوده است. تحولات فناورهای جدید چین از جمله اینترنت اشیاء، اینترنت نسل ۵، هوش مصنوعی، جراحی از راه دور، ارز دیجیتال، استفاده از فناوری در حوزه هایی مانند کشاورزی، سرشماری، پزشکی و خودروهای خودران، موجی فزاینده داشته و کشورهای مشتاق توسعه و پیشرفت را به همکاری با چین در این زمینه تکنولوژی سوق داده است(ایرنا،۱۴۰۰). درحقیقت نوعی مبارزه برای برتری تکنولوژیکی در عصر دیجیتال در جریان است. ایالات متحده در زمان ترامپ درصدد بود که چین را از نظر اقتصادی و تکنولوژیکی مهار کند. تصادفی نیست که هواوی به عنوان یکی از مهم‌ترین مسائل در کانون اختلافات چین و آمریکا قرار گرفته و گروه‌های فناوری چینی متهم به سرقت اسرار شرکت‌ها در ایالات متحده، دور زدن تحریم‌های ایران و ممانعت از تحقیقات پلیس می‌شوند (Rudolf,2020: 23-24).

۴.۴ قدرت نرم چین

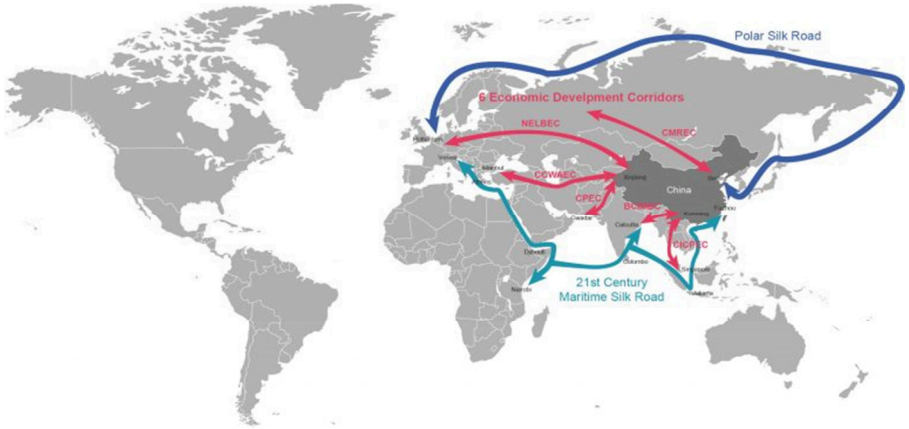
در اوایل سال ۲۰۰۷، به نقل از هو جین تائو، رئیس جمهور وقت چین گفته شد که "جوان سازی بزرگ ملت چین قطعاً با شکوفایی فرهنگ چین همراه خواهد بود." در سال ۲۰۱۴، شی جین پینگ اذعان می‌دارد: "ما باید قدرت نرم چین را افزایش دهیم، روایت خوبی از چین ارائه دهیم و پیام این کشور را بهتر به جهان منتقل کنیم." یکی از سیاست‌های امضایی شی، "رویای چینی" به عنوان نوعی بدیل برای رویای آمریکایی پیشنهاد شده است. بیل گیتس معتقد است، چین یک مدل بسیار جذاب برای رهبران و سیاستمداران در آسیای جنوب شرقی و بدون شک در سایر نقاط جهان است. رهبران این کشورها، دولت قدرتمندی را در چین می‌بینند که می‌تواند از دیکته‌های آمریکا و غرب سرپیچی کند و در عین حال ثبات اقتصادی و رفاه را برای شهروندانش تضمین نماید. چین الگوی مفیدی برای رهبران و رژیم‌های سیاسی غیرلیبرال ارائه می‌کند تا بتوانند خود را حفظ کنند (Barker,2017). رویکرد قدرت نرم چین، ترکیبی سازوار از تلفیق «عقل باستانی»، موسسات کنفوسیوس، اخلاق فرهنگی و طرح پیچیده آنها شامل سرمایه‌گذاری‌ها و کمک‌های اقتصادی است که برند چینی را به‌ویژه در آسیای جنوبی عرضه می‌دارد (Roa,2020). بر این اساس یکی از ابعاد و زوایای ابتکار کمربند و جاده پکن را می بایست در چارچوب رهیافت قدرت نرم چین واکاوی نمود.

۵. ماهیت ابتکار کمربند جاده در بستر اقتصاد سیاسی چین

اصطلاح یک کمربند یک راه، مفهومی است که در سال ۲۰۱۳ توسط شی جین پینگ، رئیس جمهور چین ابداع شد که از مفهوم جاده ابریشم در دوران سلسله هان در ۲۰۰۰ سال پیش الهام گرفته است. جاده ابریشم، چین را از طریق اوراسیا به دریای مدیترانه متصل می‌کرد. ابتکار یاد شده، شامل کمربند اقتصادی جاده ابریشم و جاده ابریشم دریایی جدید است. این دو مفهوم به ایجاد مجموعه‌ای از کریدورهای اقتصادی دریایی و زمینی می‌انجامد که بازارهای اروپایی و آسیایی را به هم پیوند می‌دهند، یکپارچه می‌سازند و به سودمندی متقابل می‌انجامند (Swaine,2015:2). هم‌چنین این پروژه چین را از طریق زمین و دریا به اروپا متصل می‌سازد. کمربند اقتصادی جاده ابریشم یک چشم انداز بلندمدت برای توسعه زیرساختی، اتصال و همکاری اقتصادی اوراسیا است و شش "کریدور" توسعه را در بر می‌گیرد: ۱. کریدور اقتصادی پل زمینی جدید اوراسیا ۲. دالان اقتصادی چین – مغولستان –

روسیه ۳. کریدور اقتصادی چین – آسیای مرکزی –غرب آسیا. ۴.کریدور اقتصادی چین – شبه جزیره هندوچین ۵.کریدور اقتصادی بنگلادش – چین – هند –میانمار ۶.کریدور اقتصادی چین – پاکستان یا سی پک(China–Pakistan Economic Corridor(CPEC))

مسیر دریایی جاده ابریشم، چین را از طریق دریای مدیترانه و خلیج فارس به آسیای مرکزی، روسیه و غرب آسیا و از طریق اقیانوس هند به آسیای جنوب شرقی و جنوب آسیا متصل می‌کند. از دیگر سو، ابتکار یاد شده چین را از طریق دریای چین جنوبی و اقیانوس هند به اروپا و آفریقا متصل می‌سازد (Sarker and et al,2018:630). دامنه جغرافیایی این پروژه به طور مداوم در حال گسترش است. تا سال ۲۰۲۰، تعداد ۱۳۸ کشور در سطح بین المللی عضو این طرح شده‌اند که ۶۹ کشور مشخصاً در مسیر دالان‌های زمینی و دریایی در نظر گرفته شده برای این طرح، قرار گرفته‌اند. بر پایه اعلام وزارت خارجه چین، این کشور ۱۹۸ سند همکاری را با ۱۶۷ کشور و سازمان بین‌المللی، ذیل طرح کمربند–راه منعقد ساخته است (رئیسی نژاد:۱۳۹۹).

نقشه ۱. نقشه راه های زمینی و دریایی ابتکار کمربند–جاده

منبع: وب سایت رسمی beltroad-initiative

چشم انداز بنیادی فراسوی کمربند–جاده پیوند سیاسی، اقتصادی و فرهنگی مردم سراسر جهان به یکدیگر است. اهداف اعلامی ابتکار مذکور دستیابی به هماهنگی سیاست‌های شرکا، ایجاد زیرساخت اتصال، ارتقای تجارت، ایجاد انگیزه یکپارچگی مالی و بهبود روابط بین شرکا است. این ابتکار هم‌چنین بر تأسیسات بندری، راه آهن با کیفیت بالا،

راه‌های هوایی و دریایی، خط لوله نفت و گاز و مخابرات برای تقویت ارتباطات بین کشورهای شریک تمرکز دارد (Sarker and et al,2018:630) .

۶. متغییرهای تأثیرگذار بر تکوین ابتکار کمربند- جاده از سوی چین

همانطور که پیش‌تر گفته شد، چین اکنون یک قدرت بزرگ و تعیین کننده در تحولات اقتصاد سیاسی جهانی است. شاخص‌های اقتصادی این کشور در دهه‌های اخیر رشد قابل توجهی را تجربه کرده است. چین از نظر اقتصادی به سرعت در حال نوسازی است و با سبقت گرفتن از ژاپن دومین اقتصاد جهان و هم‌چنین از نظر تعاملات اقتصاد سیاسی بین‌المللی، یکی از پنج قدرت اصلی تصمیم‌گیرنده در جهان و اولین کشور صادرکننده با رشد اقتصادی ۶.۹ درصد، بزرگترین مصرف کننده انرژی با سهمی نزدیک به ۴۹درصد تقاضای واردات جهانی انرژی است. از لحاظ بودجه نظامی سالیانه دومین قدرت جهان پس از آمریکا بوده، و در نظام بین‌الملل موجود از جمله ذینفعان تجدید نظرطلب به حساب می‌آید. این کشور از تسلط ایالات متحده و غرب بر نهادهای بین المللی و نیز از جایگاه خود در سازوکارهای نهادی یاد شده ناراضی است. از دیدگاه چین، وضعیت جاری جهان دیگر با افزایش قدرت کشورهای نوظهور از یک سو و افول قدرت های سابق از جمله ایالات متحده مطابقت ندارد. بر این اساس ابتکار کمربند- جاده را می بایست در جهت ارتقا جایگاه ساختاری این کشور در اقتصاد سیاسی بین الملل تلقی نمود. از سوی دیگر چین با برخی چالش‌ها در اقتصاد سیاسی خود مواجه است که در عرضه ابتکار یاد شده از سوی چین دخیل بوده‌اند. در ذیل به برخی از این نیازها و اقتضائات اقتصاد سیاسی جدید چین پرداخته می‌شود.

۱.۶ تنوع‌بخشی به منابع انرژی

یکی از معضلات همیشگی چین، تنوع بخشیدن به منابع انرژی است که همچنان به شدت به مسیرهای حمل و نقل دریایی معدودی نظیر تنگه مالاکا وابسته است. این معضل در دوران هوجینتائو «معضل مالاکا» نامیده شد. نگرانی این است که واردات نفت چین ممکن است در طول یک بحران توسط نیروی دریایی خارجی ممنوع شود (Wuthnow,2018:4). کریدورچین-پاکستان به طور گسترده به عنوان یکی از پروژه‌های شاخص ابتکار کمربند- جاده در نظر گرفته شده و با اشتیاق توسط پکن و اسلام آباد حمایت می‌شود. انتظار می‌رود

کریدور پیشنهادی کاشغر در سین کیانگ واقع در غرب چین را به بندر گوادر در استان بلوچستان متصل کند. با توجه به نزدیکی بندر گوادر به خلیج فارس، می‌توان از آن به برای انتقال انرژی چین استفاده نموده و نیاز به عبور ناوگان این کشور از تنگه مالاکا در جنوب شرقی آسیا را مرتفع ساخت. همچنین بندر گوادر پاکستان علاوه بر اینکه به عنوان یک بندر تجاری عمل می‌کند، عمق کافی برای تردد زیردریایی‌ها و ناوهای هواپیمابر را نیز داراست. در واقع، منطق نظامی در ورای توسعه بندر یاد شده به طور فزاینده‌ای به چشم می‌خورد، زیرا نیروی دریایی ارتش آزادیبخش خلق چین فعالیت‌های گسترده‌ای از ماموریت‌های ضد دزدی دریایی در دریای عرب تا تخلیه کارگران چینی در لیبی را در دستور کار دارد (Cai,2017:4-5). همچنین دومین خط لوله نفت چین–روسیه، که در۱۱ ژانویه ۲۰۱۸فعال شد، می‌تواند به کاهش اتکای بیش از حد چین به خطوط دریایی آسیب پذیر کمک کند. مؤلفه دریایی ابتکار کمربند–جاده موسوم به جاده ابریشم دریایی، همچنین می‌تواند از طریق توسعه بنادر اضافی، از جمله افتتاح پایگاه‌های لجستیکی جدید نیروی دریایی چین در خارج از کشور، به امنیت محموله‌های دریایی مداوم این کشور کمک کند . (Wuthnow,2018:4)

۲.۶ رفع تنگنای توسعه‌نیافتگی استان‌های غربی

توسعه نیافتگی و نابرابری بین مناطق غربی داخلی و ایالت‌های مرفه ساحل شرقی چین چالش بزرگی برای حزب حاکم این کشور است. به عنوان مثال، کلان شهر ساحلی شانگهای پنج برابر ثروتمندتر از استان داخلی گوانژو است که بخشی از جاده ابریشم قدیمی است. از سال ۱۹۹۹، دولت چین استراتژی به اصطلاح «توسعه غربی» را برای احیای استان‌هایی که به طور مداوم ضعیف عمل می‌کنند، از جمله منطقه خودمختار سین‌کیانگ با اکثریت مسلمان، دنبال کرده است. استان‌های غربی دارای تمرکز بالای شرکت‌های دولتی و نفوذ کم شرکت‌های خصوصی است. چهار استان مناطق غربی یعنی سین کیانگ، تبت، چینگهای و گوانژو، پایین‌ترین رتبه در شاخص بازار آزاد موسسه تحقیقات اقتصادی چین را کسب کرده‌اند (Cai,2017: 6).

هم‌چنین کاهش تهدیدها در سراسر حاشیه ناآرام غربی چین یک چالش همیشگی برای پکن بوده است. جنبش‌های جدایی‌طلب تبتی و اویغور و حامیان فرامرزی آنها، قاچاق مواد مخدر، نفوذ افراط‌گرایان اسلامی به غرب چین از طریق آسیای مرکزی، و حتی نگرانی‌ها در مورد "انقلاب‌های رنگی" تحت حمایت خارجی در مناطق مرزی از جمله مشکلات امنیتی

این مناطق است. از دیدگاه تحلیلگران چینی، تقویت توسعه زیرساخت‌ها و ارتباط اقتصادی منطقه‌ای می‌تواند به رفع ریشه‌های بی‌ثباتی از طریق رهایی مردم از فقر، تقویت رژیم‌های غالباً اقتدارگرا و دوستدار چین و پیوند نزدیک سین‌کیانگ با منطقه کمک کند (Wuthnow,2018:3). پروژه کمربند–جاده، غرب چین را به مرز در حال گشایش با جهان تبدیل نموده و فرصت‌های توسعه در مناطق مرکزی و غربی را افزایش می‌هد (Swaine,2015:5).در برنامه پنج ساله سیزدهم ، ترویج رشد در استان‌های غربی و شمال شرق چین به منظور کاهش نابرابری اقتصادی، یکی از اهدف پروژهٔ یاد شده اعلام شده است (OECD,2018:15). سیاستگذاران چینی به جای اینکه این استان‌ها را با پول بیشتر دولت مرکزی پر کنند، می‌خواهند آنها را در اقتصادهای منطقه ادغام نمایند. یکی از مهم‌ترین پروژه های شاخص ابتکار کمربند–جاده دایر شدن کریدور اقتصادی چین و پاکستان است که کاشغر در سین کیانگ را به بندر گوادر متصل می کند. تخمین سرمایه‌گذاری حدود ۴۶ میلیارد دلاری در این بخش پروژه نمونه واضح از پیوند وثیق منطق چند وجهی سیاسی، اقتصادی و فرهنگی آن است (Cai,2017:7).

۳.۶ ظرفیت‌سازی برای مازاد تولید چین

چین در طول بحران مالی جهانی برای مقابله با ظرفیت‌های مازاد خود یکی از بزرگترین بسته‌های محرک در تاریخ اقتصادی اخیر را ارائه کرده است. چین و مسلماً بسیاری از کشورهای دیگر، از جمله استرالیا خود را با بالا بردن قیمت کالاها از رکود نجات دادند. اگرچه برنامه محرک مؤثر بود، اما یکی از عوارض جانبی پایدار آن ایجاد ظرفیت مازاد عظیم در بسیاری از بخش‌های صنعتی از فولاد گرفته تا سیمان بود. برای مثال، در صنعت فولاد، تولید سالانه فولاد چین از ۵۱۲ میلیون تن در سال ۲۰۰۸ به ۸۰۳ میلیون تن در سال ۲۰۱۵ رسید. مقابله با ظرفیت مازاد کشور به یکی از اولویت‌های اقتصادی دولت چین تبدیل شده است. ظرفیت مازاد از طریق کاهش تقاضای بین‌المللی و مازاد عرضه حاشیه سود شرکت‌ها را کاهش داده، به افزایش سطح بدهی و در نتیجه آسیب‌پذیرتر شدن سیستم مالی می‌انجامد. دولت چین طیفی از اقدامات سیاسی را برای رسیدگی به موضوع ظرفیت مازاد اتخاذ کرده است . اخراج ۱.۸ میلیون کارگر در صنایع معدنی فولاد و زغال سنگ از جمله این سیاست‌ها بوده است. ابتکار کمربند– جاده سناریوی دیگری فراروی سیاستگذاران چینی برای رسیدگی به مشکل ظرفیت مازاد می‌گشاید. بر اساس گزارش

فایننشال تایمز در سال ۲۰۱۵ جاده ابریشم جدید حیات خود را در داخل وزارت بازرگانی چین به عنوان ابتکار صادرات آغاز کرده است (Cai,2017: 12).

به عقیده برخی تحلیلگران ابتکار کمربند/راه، «ابزاری برای ارتقای توسعه اقتصادی ملی از طریق افزایش صادرات و افزایش دسترسی به منابع طبیعی، و حمایت از صنایع مهم داخلی است» (Swaine,2015:13). پروژه‌های ابتکار یاد شده می توانند به عنوان خروجی برای ظرفیت مازاد در بازار داخلی چین در نظر گرفته شود. شورای دولتی چین، ابتکار مزبور را به‌عنوان وسیله‌ای شناسایی کرده است که از طریق آن صنعت فولاد داخلی می‌تواند ظرفیت مازاد را صادر کند و در عین حال رقابت بین‌المللی خود را افزایش دهد. یکی از ابزارهایی که از طریق آن می‌توان هدف استراتژیک اقتصادی یاد شده را محقق کرد، تأمین فولاد برای خطوط ریلی جدیدی است که قرار است ساخته شود و به طور بالقوه تقاضای صادراتی برای ۸۵ میلیون تن فولاد تولیدی چین را ایجاد می‌کند. در واقع، ارائه پروژه‌های مکمل در سطح بین‌المللی، منطبق با هدف جهانی‌سازی صنایع چین است (Mathews: 2019:11-12).

۷. نقش ابتکار کمربند/جاده در ارتقای قدرت ساختاری چین در اقتصاد سیاسی جهانی

مباحث طرح شده در بالا نشانگر آن است که ابتکار کمربند–جاده طرحی چند بعدی است. در این خصوص می توان به چندین "کاغذ سفید" منتشر شده اشاره نمود ؛ چشم انداز و اقدامات در مورد ساخت مشترک کمربند اقتصادی جاده ابریشم و جاده ابریشم دریایی قرن ۲۱، برنامه اقدام مارس ۲۰۱۵ در مورد اتصال استاندارد کمربند و راه (۱۷–۲۰۱۵)، برنامه اقدام آموزشی اکتبر ۲۰۱۵ برای ابتکار کمربند و راه، برنامه اقدام ژوئیه ۲۰۱۶ برای توسعه فرهنگی کمربند و راه (۲۰–۲۰۱۶)، چشم انداز و اقدام دسامبر ۲۰۱۶ برای ارتقای مشترک همکاری‌های کشاورزی در کمربند و راه، چشم انداز و اقدامات در زمینه همکاری انرژی در ساخت مشترک ابریشم کمربند اقتصادی راه و جاده ابریشم دریایی قرن بیست و یکم در می ۲۰۱۷، طرح همکاری اکولوژیکی و زیست محیطی کمربند و راه، چشم‌انداز همکاری دریایی در مه ۲۰۱۷ تحت ابتکار کمربند و راه، طرح اقدام ویژه توسعه گردشگری ورزشی کمربند و راه در ژوئن ۲۰۱۷، طرح ارتقای همکاری نوآوری علم و فناوری در ساخت و

ساز کمربند–راه در ژوئیه ۲۰۱۷، برنامه اقدام نوامبر ۲۰۱۷ برای اتصال استاندارد کمربند–راه (۲۰۱۸–۲۰۲۰) در ژانویه ۲۰۱۸ (Rolland,2019).

در ادامه به مدعای اصلی پژوهش مبنی بر رهیافت اقتصاد سیاسی چین به قدرت در چارچوب نقشی که ابتکار کمربند/جاده درتقویت هر کدام از ساختار های چهارگانه قدرت‌یابی این کشور در اقتصاد جهانی ایفا می‌کند، پرداخته می‌شود.

۱.۷ تقویت ساختار تولید چین در اقتصاد جهانی

گزارش کمیسیون نظارت و اداره دارایی‌های دولتی چین نشان می‌دهد از سال ۲۰۱۳ تاکنون ۸۰ شرکت دولتی چین بیش از ۳۱۰۰ پروژه را در ابتکار کمربند/راه بر عهده گرفته اند. پروژه‌های زیرساختی «سخت» عمدتاً در بخش‌های زیر انجام می‌شوند: حمل‌ونقل (بنادر، جاده‌ها، راه‌آهن)، انرژی (خطوط لوله، شبکه‌های برق، سدهای برق آبی)، و فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات (شبکه‌های فیبر نوری، مراکز داده، صور فلکی ماهواره‌ای). پروژه‌های زیرساختی «نرم» نیز مانند ایجاد مناطق ویژه اقتصادی و مذاکره در مورد موافقت‌نامه‌های تجارت آزاد، قراردادهای سوآپ ارز و کاهش تعرفه‌ها نیز در حال انجام است (Rolland,2019). استراتژی چینی «رفتن به بیرون» نیز برای بین‌المللی کردن شرکت‌های خصوصی و بررسی تفسیری که از اصل عدم مداخله در امور داخلی سایر کشورها انجام شد، سبک چینی کمک‌های بین‌المللی را تغییر داد. بر اساس این الگو به شرکت‌های دولتی و خصوصی چین اجازه داده شد تا نقش فعال‌تری در خارج از کشور ایفا کنند و تکنسین‌های چینی برای دوره‌هایی فراتراز نیاز برای اجرای پروژه تامین شده، در کشورهای دریافت‌کننده کمک باقی بمانند (Carneiro Corrêa Vieira,2019:545).

همچنین پکن می‌خواهد از ابتکار یاد شده برای انتقال کل تأسیسات تولیدی استفاده کند. انتقال کارخانه‌هایی با ظرفیت مازاد به کشورهای شریک در طرح به چین کمک می‌کند تا مازاد عرضه در داخل را کاهش دهد و به کشورهای کمتر توسعه یافته برای ایجاد پایگاه‌های صنعتی خود کمک نماید. در اصل بر اساس این طرح، بدهی‌های اقتصادی داخلی به دارایی‌های اقتصادی و دیپلماتیک خارجی تبدیل می شوند. جین چی، رئیس صندوق جاده ابریشم، در یکی از سخنرانی‌های عمومی خود درخصوص ابتکار کمربند/جاده به وضوح بیان می‌کند که این طرح می‌تواند به کشورهایی که در مراحل اولیه توسعه هستند کمک کند تا صنعتی شوند. در حقیقت سرمایه چینی می‌تواند به تسهیل

همکاری بین‌المللی تولید و سازماندهی مجدد زنجیره تولید جهانی بینجامد. برای چین، این به معنای کمک به صادرات ظرفیت تولید، تجهیزات، دانش فنی و تجربه خود است. انتقال بخشی از تاسیسات مازاد تولید فولاد استان هبی، نمونه‌ای از این رویکرد چین است. این استان که بزرگترین تولید کننده فولاد چین است، می‌خواهد تا سال ۲۰۲۳، ۲۰ میلیون تن ظرفیت تولید خود را به خارج از کشور منتقل کند. این طرح از شرکت‌ها می‌خواهد که تاسیسات اضافی فولاد خود و نیز تولید سیمان و شیشه پلیسه را به آسیای جنوب شرقی، آفریقا و غرب آسیا منتقل کنند. به عنوان مثال، دلونگ استیل از Xintai در حال ساخت یک کارخانه فولاد در تایلند است که قادر به تولید ۶۰۰۰۰۰ تن کلاف نورد گرم در سال با مشارکت یک اپراتور محلی تایلندی، Permsin Steel Works است(Cai,2017:13-14).

اغلب تحلیلگران چینی به این نتیجه رسیده‌اند که واکنش‌ها و رقابت‌های استراتژیک دیگر قدرت‌ها می‌تواند مانع افزایش قدرت رقابتی چین شود. از جمله راه‌های مقابله با این امر، همکاری با نخبگان تجاری خارجی و توسعه مشارکت با شرکت‌های خارجی است. به عنوان مثال، یک گزارش چینی با اشاره به همکاری بین جنرال الکتریک و شرکت ملی صنعت ماشین آلات چین در ساخت زیرساخت‌های انرژی بادی کنیا به عنوان یک مدل موفق استدلال می‌کند که ابتکار کمربند/راه فرصت‌های تجاری عالی در همه بخش‌ها را برای شرکت‌های آمریکایی فراهم می‌سازد. در واقع فرض بر این است که فشار جامعه تجاری به حمایت سیاسی تبدیل خواهد شد (Wuthnow,2018:8). به علاوه همکاری در بازار شخص ثالث در چارچوب ابتکار مذکور، زمینه همکاری بین کشورهای مختلف در طیف وسیعی از زمینه‌ها، مانند پروژه‌های سرمایه‌گذاری بزرگ، ساخت مناطق همکاری، و یکپارچه سازی بازارهای مالی را فراهم کرده است. در جولای ۲۰۱۵، شرکت ساخت و ساز ارتباطات چین و بنگلادش قراردادی را برای ساخت تونل رودخانه کاناپوری با سرمایه‌گذاری ۷۱۰ میلیون دلار آمریکا به طول ۳.۵ کیلومتر امضا کردند. شرکت بریتانیایی آروپ نیز با شرکت ساخت و ساز ارتباطات چین برای انجام تحقیقات در زمینه امکان سنجی اقتصادی و فنی تونل همکاری دارد. نمونه دیگر، همکاری چین و فرانسه در کشورهای آفریقایی است. کشورهای آفریقایی از نظر منابع طبیعی برای انرژی‌های سنتی و تجدیدپذیر غنی هستند و نیاز فوری به بهبود زیرساخت‌های خود دارند. در این راستا فرانسه دارای فناوری پیشرو در زیرساخت‌ها و انرژی بوده و چین از مزایای ظرفیت تولیدی مشهور و قدرت مالی قوی برخوردار است. در حقیقت همکاری در بازار شخص

ثالث به شرکت‌های چینی امکان ورود به بازار آفریقا را داده است. بنابراین در نـوامبر ۲۰۱۸، Bolloré Transport Logistics و Power China به طور مشترک برنـده مناقصـه پـروژه Ibom Port در نیجریـه شـدند(EY Greater China,2019). درحقیقـت ابتکـار کمربنـد/جاده زمینـه‌هـای مساعدی برای ایفای نقش گسترده شرکت‌های چینی در پروژه‌های گونـاگون، از فعالیـت در بخش‌های زیرساختی گرفته تا انتقال شرکت‌هـای خـود بـه منـاطق عضـو یـا همکـاری بـا شرکت‌های تولیدی خارجی و چندملیتی در کشور ثالث را فراهم می‌سازد. این امر بـه معنـی تقویت ساختار تولیدی چین و به عنوان یکی از مولفه‌های ساختاری قدرت‌یابی ایـن کشـور در اقتصاد سیاسی جهانی در چارچوب ابتکار کمربند–جاده است.

۲.۷ تقویت ساختار مالی چین در اقتصاد جهانی

از دیگر حوزه‌های کلیدی ابتکار کمربند/ جاده ارتقا همگرایی مـالی میـان کشـورهای عضـو است. دراین راستا می‌توان به تعمیق همکاری‌های مالی و ایجاد یک نظام ثبـات پـولی، نظـام سرمایه‌گذاری و تامین مالی و نظـام اطلاعـات اعتبـاری در آسـیا، گسـترش دامنـه و حجـم مبادلات ارزی دوجانبه کشـورهای مسـیر کمربنـد، ایجـاد و توسـعه اوراق قرضـه درآسـیا ، تاسیس و توسعه بانک سرمایه گذاری زیرسـاخت آسـیا، بانـک بـریکس، تسـریع مـذاکرات اعضا سازمان همکاری شانگهای برای تاسیس نهـاد مـالی ایـن سـازمان و حمایـت چـین از اقدامات شرکتها و نهادهای ابتکار یاد شده و مفاهیم اصـلی آن در اسـناد مـالی، اشـاره نمـود (شریعتی نیا ،۱۳۹۵: ۱۰۳).

وزارت دارایی چین نیز در حال ایجاد «مرکز همکاری چندجانبه برای تامین مالی توسـعه است. این سازمان، نهادی اسـت کـه همکـاری ابتکـار کمربنـد/راه را پشـتیبانی و هماهنـگ می‌کند. بانک‌های تجاری از جمله مهم‌ترین تامین کنندگان مالی ابتکار یاد شده هسـتند. آنهـا برای شرکت‌های دولتی چین و دولت‌ها و شرکت‌های خـارجی کـه در پـروژه‌هـای ذیـربط مشارکت دارند، تأمین مالی می‌کنند. بانک توسعه چین بزرگترین بانک توسعه جهـان از نظـر کل دارایی است، و همچنین یکی از فعال‌ترین اعتبـار دهنـدگان مـالی پـروژه‌هـای انـرژی و زیرساختی تحت ابتکار مذکور به حساب می‌آید. تـا مـارس ۲۰۱۹، CDB بـه طـور مسـتقیم بیش از ۱۹۰ میلیارد دلار در این راستا برای بیش از ۶۰۰ پروژه تامین مالی کـرده بـود. بانـک صنعتی و تجاری چین، بانک ساختمانی چین، بانک کشاورزی چـین نیـز از تـأمین‌کننـدگان مالی فعال پروژه‌های آن هستند (Schneider,2021: 75-76). در ماه مه ۲۰۱۷، شـی جـین پینـگ

کمک جدیدی به مبلغ ۱۴.۶۱ میلیارد دلار (۱۰۰ میلیارد یـوان) بـه صـندوق راه ابریشـم، بـه مجمع کمربند و جاده برای همکاری بین‌المللی، با نمایندگانی از ۱۳۰ کشور، اعـلام کـرد. بـا کمک جدید، دارایی این صندوق در مجموع به ۵۵ میلیارد دلار برای تامین مالی ایـن پـروژه رسید (Carneiro Corrêa Vieira,2019:545). توسعه زیرساخت ها به طور مستقیم بـر جـاده‌هـا، راه آهن، بنادر دریایی و فرودگاه‌ها متمرکز است. در ایـن خصـوص بانـک سـرمایه گـذاری زیرساخت آسیایی (AIIB) در سال ۲۰۱۴ تاسیس شد که به رسیدگی به امور مالی ابتکـار یـاد شده اختصاص یافته است(Sarker and et al ,2018:630).

در حقیقت چین در حال تقویت موقعیت خود به عنوان یک کشـور صـادرکننده سـرمایه با تسهیل سرمایه‌گذاری چینی در کشورهای اشیه ابتکـار کمربنـد/جاده در اروپـا و خـارج از اروپا است و به این منظـور در طـرح‌هـای مالیـاتی دوجانبـه و چندجانبـه موجـود و ایجـاد چارچوب‌های نهادی جدید برای کشورهای همکار مشارکت می‌کند. سیستم قیمت گـذاری ابتکار مذکور فرصت‌های سرمایه گذاری را برای شرکت‌های چینی و شرکت‌هـای خـارجی در کشورهای صادرکننده سرمایه در امتداد آن فراهم می‌کند. این فرصـت‌هـا در بخـش‌هـای مختلفی مانند زیرساخت‌ها، انرژی و منابع، توسعه صنعتی و بخـش مـالی نمایـان مـی‌شـود. برای این امر شبکه معاهدات مالیاتی چین برای جلوگیری از مالیات مضـاعف فعـال خواهـد شد. چین بیش از صد معاهده مالیـاتی دوجانبـه را بـرای جلـوگیری از مالیـات مضـاعف و اجتناب از مالیات منعقد کـرده اسـت کـه تقریبـاً ۵۰ مـورد از ایـن معاهـده‌هـای مالیـاتی بـا کشورهای شریک ابتکار کمربند/ راه است. چین به عنـوان یکـی از اعضـای G20 در پـروژه OECD-G20 BEPS شرکت کرده است، در سال ۲۰۱۵ این پروژه پانزده اقدام را برای مقابله بـا برنامه‌ریزی تهاجمی مالیاتی معرفـی کـرد کـه شـامل «کنوانسـیون چندجانبـه بـرای اجـرای اقدامات مرتبط با معاهده مالیاتی بـرای جلـوگیری از فرسـایش پایـه و تغییـر سـود» و«ابـزار چندجانبه» بود که از ژوئیه ۲۰۱۸ لازم‌الاجرا شده است. (Schneider,2021:67).

مسئله مهم دیگر آن است که، در پاسخ به تحریم‌های اعمال شـده علیـه روسـیه و ایـران توسط ایالات متحده، هر دو کشور نفت را به یوآن به چین می‌فروشند. بنـابراین تجـارت در یک منطقه ارزی جدید ارزش یوان را افزایش می‌دهد. با توجه به پیامدهای توسـعه صـنعتی گسترده و بین‌المللی شدن واحد پول چین (یوان)، جـو کـایزر(مـدیر عامـل زیمـنس) ادعـا می‌کند که ابتکار کمربند/راه در ایجاد یک منطقه تجاری مسلط، قوانین آتی تجارت و رقابـت بین‌المللی تعیین کننده خواهد بـود (Mathews: 2019: 13). بنـابراین مـی‌تـوان گفـت چـین از

طریق سرمایه گذاری شرکتها و بانک‌های چینی یا ایجاد بانک‌هایی به منظور پیشبرد پروژهای بین‌المللی، از طریق وضع مقررات مالیاتی و فراهم سازی هرچه بیشتر زمینه سرمایه گذاری شرکت‌های چینی و جذب شرکای غیر چینی و شریک کردن آنها در ابتکارات سرمایه‌گذاری چینی، درصدد تقویت ساختار مالی مطلوب خود برای جهانی جدید است.

۳.۷ تقویت ساختار امنیت چین در اقتصاد جهانی

با رشد منافع ملی چین، امنیت ملی این کشور بیشتر در معرض خطر آشفتگی بین‌المللی و منطقه‌ای، جنگ‌های محلی و اختلافات قومی و مذهبی، مرزی، سرزمینی و تهدیدات غیر سنتی مانند تروریسم، دزدی دریایی، بلایای طبیعی و اپیدمی قرار می‌گیرد (Campbell, 2015: 2). مقوله امنیت منافع خارج از کشور در حوزه انرژی و منابع، خطوط ارتباطی استراتژیک دریایی و موسسات و پرسنل و دارایی های خارج از کشور به مسئله‌ای اساسی برای استراتژی امنیت ملی چین تبدیل شده است (Andresen,2019:129–130). دامنه جغرافیایی گسترده پروژهٔ کمربند/جاده بعضاً در مناطق دورافتاده‌ای است که می تواند وضعیت امنیتی آن را به دلیل بی ثباتی سیاسی، ناآرامی های اجتماعی و افراط گرایی مذهبی ناپایدار کند (Rolland,2019:2). از جمله راه‌هایی که چین برای تامین امنیت منافع پروژهٔ یاد شده در خارج از کشور برای خود و دیگر اعضا در نظر گرفته است می توان به اقدامات ذیل اشاره نمود:

- قابلیت های اعزامی قوی‌تر: یکی از راه‌حل‌ها، گسترش قابلیت‌های اعزامی ارتش چین (PLA)، مانند استقرار دریایی دوربردتر (و پایگاه‌های لجستیکی خارج از کشور)، هلی‌برد هوایی استراتژیک اضافی و نیروهای زمینی با قابلیت استقرار سریع‌تر است. چنین دارایی‌هایی در دفاع از خطوط دریایی حیاتی مانند انجام عملیات تخلیه غیر جنگی، امداد رسانی در بلایای طبیعی و عملیات ضد تروریسم نیز مفید خواهند بود.
- پشتیبانی با همکاری کشور میزبان: رویکرد دیگر، تکیه بیشتر بر اجرای قانون، اطلاعات و پشتیبانی نظامی با همکاری کشور میزبان است. برجسته‌ترین نمونه آن، سازماندهی یک نیروی ۱۲۰۰۰ نفری از ارتش پاکستان است تا از کارگران چینی در گوادر و سایر مکان‌ها در امتداد کریدور اقتصادی چین–پاکستان از سال ۲۰۱۵

محافظت نماید. مزایای این رویکرد می‌تواند شامل مقرون بـه صـرفه بـودن، تفـویض خطرات به اتباع غیر چینی، و اتکا به نیروهایی با دانش نزدیـک از زبـان‌هـای محلـی، آداب و رسوم آن سرزمین است.

- خدمات امنیتی خصوصی: رویکرد سوم، افزایش اتکا به شرکت‌های امنیتی بـا پرسـنل خارجی یا چینی است. به عنوان مثال، شرکت نفت چینی سینوپک بـا Dewei Security مستقر در شانگهای برای ارائه آمـوزش دفـاع شخصـی کـارگران خـارج از کشـور و درگیر کردن کارمندان محلی برای تأمین پرسـنل و حفاظـت از سـایت قـرارداد بسـته است (Wuthnow,2018:5-6).
- شرکت‌های بزرگ امنیتی فراملیتی که مقر آنهـا در کشـورهای توسـعه‌یافتـه و عمـدتاً غربی است، اولین شرکت‌هایی بودند که خدمات خود را به شرکت‌های چینـی فعـال در خارج از کشور ارائه کردند. در واقع این شرکت‌ها حافظ شبکه‌های جهـانی چـین هستد، به عنوان مثال G4S دارای ۱۲۰ شعبه در سراسـر جهـان اسـت و Control Risks سی و شش دفتر را اداره می کند (Yang,2018:8).
- همکاری بین‌المللی: گزینه نهایی تقویت مشارکت‌های امنیتـی دوجانبـه یـا چندجانبـه برای مقابله با خطرات است. نمونه‌ها شامل آموزش ترکیبـی بـا شـرکای خـارجی در زمینه‌های امنیتـی غیرسـنتی ماننـد مبـارزه بـا دزدی دریـایی، مبـارزه بـا تروریسـم و امدادرسانی در بلایای طبیعی، همکاری امنیتی دریایی، مانند گشت‌های مشترک چـین و آسه آن در حوضه رودخانه مکونگ است (Wuthnow,2018:6-7).

۴.۷ توسعهٔ ساختار دانش چین در اقتصاد جهانی

عصر اطلاعات، شکل‌های ناملموس قدرت را مهم‌تر ساخته است. نظارت بر دانـش، باورهـا و اندیشه‌ها به طور فزاینده‌ای به عنوان مکملی برای نظارت بر منـابع ملمـوس قـدرت ماننـد نیروهای نظامی، مواد خام و قابلیت بهره‌وری اقتصادی تلقی می‌شود. اکنون گستره‌ای کـه در آن سیاست اندیشه‌ها، سیاست قـدرت را تکمیـل می‌کند، نسبت به گذشته بیشتر شده اسـت. دیپلماسی علمی مفهومی گسترده و مبهم است که سه عنصر را در بر مـی گیـرد: ۱) اسـتفاده از همکاری علمی برای بهبود روابط بین‌المللی بین کشورها در حوزه‌هـای مختلـف سیاسـی (علم برای دیپلماسی). ۲) تسهیل همکاری‌های علمی بین‌المللی (دیپلماسـی بـرای علـم). و ۳) اطلاع رسانی اهداف سیاست خارجی با توصیه‌های علمی (علم در دیپلماسی) . شـق اول

و دوم دیپلماسی یاد شده می‌تواند باعث پیشبرد سیاست‌های ابتکار کمربند/ راه باشد. به علاوه دیپلماسی آموزشی هم با فرآیندهای «آموزش برای دیپلماسی» و «دیپلماسی برای آموزش» از طریق اقداماتی مانند تبادل دانشجو و کارمند، برنامه‌های بورس تحصیلی، پروژه‌ها و جلسات مشترک و آموزش زبان، می‌تواند اهداف سیاسی گسترده‌تری را پوشش دهد. آنجایی که دیپلماسی علم و آموزش به دنبال ارتقای دانش در مورد پروژهٔ کمربند/ راه و جلب حمایت از آن است، می‌توان آنها را به عنوان ابزار دیپلماسی عمومی نیز در نظر گرفت (d'Hooghe: 2021: 37).

در این راستا براساس «طرح اقدام همکاری علم، فناوری و نوآوری کمربند و راه»، ۲۵۰۰ دانشمند جوان خارجی برای بازدیدهای تحقیقاتی کوتاه مدت از چین کمکهایی دریافت خواهند کرد، ۵۰۰۰ دانشمند، مهندس و مدیر خارجی آموزش خواهد داد و ۵۰ آزمایشگاه مشترک راه اندازی خواهد شد (Schneider,2021:38-39). هم‌چنین CAS و ۳۶ موسسه بین‌المللی دیگر از کشورهای امضاکننده ابتکار کمربند/ راه، اتحاد سازمان‌های علمی بین‌المللی آنسو (Alliance of International Science Organizations / ANSO)را ایجاد کرده‌اند که یک موسسه چندجانبه با هدف اجرای ابتکار علمی بین‌المللی نوآورانه برای شناسایی و رسیدگی به مسائل مشترک در منطقه کمربند/راه است. ANSO پروژه‌های تحقیقاتی مشترک و برنامه‌های آموزشی را سازماندهی می‌کند و از طریق «بورسیه برای استعدادهای جوان»، بودجه‌ای را برای ۲۰۰ دانشجوی بین‌المللی کارشناسی ارشد و ۳۰۰ دانشجوی دکترا فراهم می‌سازد (Mariani,2021:7-8).

"تقویت روابط نزدیک‌تر مردم با مردم" نیز به عنوان یکی از اهداف اصلی دیپلماسی عمومی چین ذیل ابتکار یاد شده است. در این راستا وزارت آموزش و پرورش علوم و فناوری، سازماندهی سمینارها و تحقیقات در موضوعات مرتبط با چین را تشویق می‌کند. در پیشبرد این امر مؤسسات کنفوسیوس دارای نقش ویژه‌اند. بیش از ۵۲۵ مؤسسه کنفوسیوس و بیش از ۱۱۱۳ کلاس درس کنفوسیوس در سراسر جهان، ۱۵۴ مؤسسه و ۱۴۹ کلاس درس در ۵۴ کشور عضو ابتکار قرار دارند. مؤسسه‌های کنفوسیوس زبان چینی را آموزش می‌دهند و سخنرانی‌ها، انجمن‌ها، کنفرانس‌های بین‌المللی و گروه‌های تحقیقاتی را در مورد موضوعات مرتبط با ابتکار مذکور سازماندهی می‌کنند(Schneider,2021:40-41) .

بررسی دقیق کشورهای عضو ابتکار کمربند/جاده نشان می‌دهد که به جز چند کشور توسعه یافته مانند اسرائیل، ژاپن ، کره جنوبی و سنگاپور ، اکثر این کشورها، در حال توسعه

هستند و توانایی‌های آنها در زمینه علم و فناوری هنوز در مرحله مقدماتی است. این کشورها با مشکلات بی‌شماری در منابع، آلودگی و محیط زیست مواجه هستند که حل آنها بستگی به بهره برداری از علم و فناوری دارد. بر اساس سندی که وزارت علوم و فناوری، کمیسیون توسعه و اصلاحات ملی ، وزارت امور خارجه و وزارت بازرگانی در سپتامبر ۲۰۱۶ صادر کرده اند، دولت چین قصد دارد همکاری‌های علمی و فناوری بین چین و کشورهای حاشیه کمربند و راه را تسهیل کند. این ابتکارات شامل ایجاد آزمایشگاه‌های مشترک، مراکز تحقیقاتی، مراکز انتقال فناوری و پارک‌های علم و فناوری با کشورهای امتداد کمربند و جاده است. از دیگر برنامه‌های اقدام مشترک صادر شده توسط وزارت علوم و فناوری، ایجاد یک سیستم مشارکتی با فناوری علمی برای کشورهای حاشیه کمربند و راه، با تأکید ویژه بر همکاری در اقتصاد دیجیتال، هوش مصنوعی، فناوری نانو و کوانتوم است. همچنین همکاری برای ایجاد بسترهای فناوری علمی مانند کلان داده، محاسبات ابری و شهرهای هوشمند افزایش می‌یابد تا کمربند و راه دیجیتالی شود (Yixue,2021) .

از زمان رونمایی این ابتکار در سال ۲۰۱۳، پکن ۴۶ توافقنامه جدید در زمینه همکاری علم و تکنولوژی در آسیای جنوب شرقی و پنج پلتفرم منطقه‌ای برای انتقال فناوری افتتاح کرده است. در سال ۲۰۱۶، آکادمی علوم چین اولین مجمع علمی بین‌المللی سازمان‌های علمی ملی را در ابتکار کمربند و جاده را ترتیب داد که در پایان آن نمایندگان بیست کشور عضو ابتکار کمربند/راه بیانیه مشترکی صادر کردند و خواستار تقویت همکاری علمی شدند. به گفته بای چونلی، رئیس سابق آکادمی علوم چین، نهاد یاد شده تا سال ۲۰۱۹ تقریباً ۲۸۶ میلیون دلار آمریکا در فعالیت‌های S&T در چارچوب ابتکار مذکور سرمایه‌گذاری کرده است (Mariani,2021:7-8). در این خصوص، طرح ساخت چین ۲۰۲۵ که در می ۲۰۱۵راه اندازی شده، هدف خود را ارتقای ده صنعت با فناوری پیشرفته تعریف می‌کند که پنج مورد از آنها (هوایی و هوافضا، برق، فناوری اطلاعات نسل بعدی، حمل و نقل ریلی و فناوری دریای)، مستقیماً با توسعه ابتکار کمربربند/ راه مرتبط بوده و نیز با استراتژی "اینترنت پلاس" چین که در مارس ۲۰۱۵ با هدف تقویت یک بخش دیجیتالی قوی با فناوری پیشرفته راه اندازی شد، مطابقت دارد (Rolland,2019). همکاری در رابطه با استانداردهای مشترک برای مخابرات، زیرساخت‌ها برای «اینترنت اشیا» و تجارت الکترونیک فرصت‌های قابل توجهی را برای شرکت‌های چندملیتی چینی فراهم می‌کند. به عنوان مثال می‌توان به راه اندازی فیبر نوری ساخته شده در چین و روسیه، برنامه ماهواره‌ای

Beidou که رقیبی برای GPS است و در حال حاضر در پاکستان آزمایش می شود و نیز تجارت الکترونیک در اقتصادهای شرکت کننده عضو ابتکار توسط Alibaba و JD.com اشاره کرد (OECD,2018:27). بر این اساس می‌توان ابتکار کمربند جاده را یک راهکار جهانی‌سازی ساختار دانشی قدرت در حوزه آموزش، دانش و فرهنگ چینی نیز تلقی نمود.

۸. نتیجه‌گیری

تغییرات قدرت چین و چگونگی نقش آفرینی آن در تکوین ساختار اقتصاد سیاسی داخلی و انطباق با اقتضائات قدرت در اقتصاد جهانی کماکان نیازمند نظریه پردازی و مفهوم سازی است. در پژوهش حاضر کوشش شد رویکرد چین به قدرت ، با تمرکز بر مطالعه موردی ابتکار کمربند/ جاده و جایگاه و کارکرد چند وجهی پروژهٔ یاد شده در مکان‌یابی این کشور در ساختار قدرت در اقتصاد سیاسی جهانی مورد واکاوی قرار گیرد. مدعای پژوهش حاضر با اتکاء به رهیافت فراگیر و روزآمد اقتصاد سیاسی آن بود چین رویکرد پیچیده و چند وجهی به قدرت دارد که زوایایی مختلف آن را می توان در برخی ابتکارات و پروژه های در دستور این کشور نظیر ابتکار کمربند-راه از حیث دربر گیری اقتصاد سیاسی -اقتصادی بسیاری از کشورهای جهان غرب و غیر غرب ردیابی نمود. بر این اساس در فراسوی پیکربندی ابتکار کمربند-راه عناصر درهم تنیده قدرت ساختاری داخلی و بین المللی در قالب مولفه اقتصاد، امنیت، دانش، تکنولوژی، مناسبات پولی- مالی و مقوله فرهنگ و هنجارها نهفته است. توصیف و تبیین فرآیند تحول و تکامل چین مدرن و کالبدشکافی ابعاد قدرت این کشور در ساختار نظام بین الملل معاصر نشان می‌دهد که ابتکار کمربند-راه از سوی چین را باید در فراسوی تحلیل‌های تک‌بعدی و تقلیل‌گرا در چارچوب تحقق بخشی به عناصر قدرت ساختاری این کشور در اقتصاد سیاسی جهانی فهم نمود.

چین معاصر با پایان زمامداری مائو به طور مستمر و به‌ویژه در دوران شی جین پینگ مصرانه در پی شکل دادن به ساختار نوین قدرت و ثروت در این کشور و پیگیری اهداف و منافع خود در فراسوی مرزهای خود به شکلی ترکیبی و هیبریدی بوده است. برخلاف توصیه‌های دنگ شیائوپینگ برای در پیش گرفتن «سیاست توسعه صلح آمیز پنهانی و قانع بودن» که سیاستی با هدف جلوگیری از تهدید توسعه چین توسط همسایگان و به ویژه ایالات متحده بود، شی جی پینگ سعی دارد از طریق ادغام اقتصادی، همگرایی مالی، تجارت آزاد و کاهش موانع آن و نیز همکاری در حوزه صنعت و انرژی، به هدف ایجاد

یک زنجیره تولید جهانی که در آن چین مرکز تولید و نوآوری پیشرفته و تنظیم کننده استاندارد ها باشد، دست یابد. الگوی مواجهه چین در بستر اقتصاد سیاسی جهانی گشودن مسیر جدید و بدیلی برای خود و آن دسته کشورها و بازیگرانی است که ضمن بازسازی و مدرنیزاسیون اقتصادی خود کماکان دغدغه حفظ استقلال و مصون ماندن از مداخلات استعلایی غرب را دارند. مفصل بندی اهداف و راهبردهای سیاسی- اقتصادی و فرهنگی چین به شکلی ارگانیک و درهم تنیده ضمن معطوف بودن به تحکیم پایه های قدرت ملی این کشور در جهت تبدیل چین به یک بازیگر مسئولیت پذیر و دارای قابلیت رهبری جهان البته بدون درگیری و تنش با غرب عمل می کند. ابتکار کمربند/ جاده بستر ساز ایجاد و کنترل ساختارهای اصلی قدرت شامل(تولید، مالیه، امنیت، دانش و تکنولوژی) در اقتصاد سیاسی جهانی برای این کشور است.

در پژوهش حاضر علیرغم تنگنای دسترسی به اطلاعات و داده‌های دقیق از الگوهای رفتاری چین در اقتصاد سیاسی ملی و بین المللی این کشور کوشش شد باب بحث بیشتر در خصوص یکی از با اهمیت ترین ابتکاراتی که تاکنون از جانب یک قدرت بزرگ در سطح اقتصاد سیاسی منطقه ای و جهانی معرفی و پیگیری شده است، گشوده شود. در کنار مدعای پردازش شده در پژوهش حاضر مبنی بر ماهیت اقتصاد سیاسی ابتکار یاد شده و رویکرد ساختاری چین، ابهامات و پرسش‌های نوینی در مسیر تحقیق حاضر مکشوف گردید که می‌تواند زمینه ساز تحقیقات سیاسی- اقتصادی نوینی در این خصوص باشد. از جمله این پرسش‌ها می‌توان به موارد پیش رو اشاره نمود: اینکه پیامدها و آثار ابتکار کمربند- جاده برای شرکای چین در قالب کدام‌یک از مفاهیم و رویکردهای جریان اصلی اقتصاد سیاسی اعم از رهیافت مرکانتیلیسیتی، وابستگی، وابستگی متقابل و نیز جریانات نظری فراسوی این سه قابل تجزیه و تحلیل است؟ برآیند خیزش چین، جهانی امن‌تر و مرفه تر خواهد بود یا دنیای بی ثبات‌تر و کشمکش آمیزتر؟ ابتکار کمربند/ جاده در روابط چین با دیگر قدرت‌های بزرگ به‌ویژه امریکا زمینه ساز چه الگویی از روابط و مناسبات اعم از همکاری، رقابت یا تشدید تنش و منازعه در سطح جهانی خواهد بود؟ تا چه اندازه ظرفیت های مادی، نهادی و فرهنگی نهفته در ابتکار کمربند جاده را می توان در چارچوب مطالعات اقتصاد سیاسی نظم و هژمونی و تکاپوی چین برای جایگزینی و بدیل نظم غرب محور جهانی تحلیل و تئوریزه نمود ؟ چین به مثابه مهم‌ترین قدرت نوظهور در نظم جدید جهانی بنای تعامل با ساختارهای نظم لیبرال را دارد یا در جهت بازصورت بندی و نادیده

گرفتن آنها حرکت می کند؟ خیزش چین در معادله نوین قدرت و ثروت جهانی و بـه طـور خاص ابتکار کمربند- جاده چـه امکانـاتی در حـوزهٔ خنثـی سـازی تحـریم‌هـا پـیش روی کشورهای مبتلابهی نظیر ایران قرار می‌دهد؟ پارادوکس قدرت در چین از حیـث بـازارگرایی در مقابل سیستم متمرکز تک حزبی، تـرویج مصـرف گرایـی در مقابـل کنتـرل اجتمـاعی و محدود کردن آزادی ها، حفظ رشد بالا در مواجهه با جمعیت روبه فزونـی سـیمای فـراروی اقتصاد سیاسی این کشور را به چه سمت و سویی سوق می‌دهد؟

پی‌نوشت

۱. این مقاله مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد مهتاب سهرابی منش به راهنمایی دکتـر فرهـاد دانـش نیا است که در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه رازی دفاع شده است.

کتاب‌نامه

آقایی، سید داوود و قهرمانی، محمد جواد (۱۳۹۸)، «رویکرد چین به سازمان همکاری شانگهای در پرتـو سیاست خارجی نوین این کشور (سالهای ۲۰۱۳_۲۰۱۸)»، **نشـریه مطالعـات اوراسـیای مرکـزی**، دوره ۱۲، شماره ۲، ۲۹۱-۳۰۷.

ارغوانی پیرسلامی، فریبرز و پیرانخو،سحر (۱۳۹۰)، «جاده ابریشم نوین به مثابه راهبرد سیاسـت خـارجی چین: فرصت ها و تهدید ها برای ایران»، **روابط خارجی**، سال نهم،شماره سوم، ۷-۴۹.

تبار سوته، محمدسلمان وفتاحی، شهرام ومهرورز، عباس (۱۳۹۸)، «مناسبات سیاسـی_اقتصـادی چـین و آمریکا در بازی بزرگ قدرت»، **دو فصلنامه سیاست و روابط بین الملل**، سال سوم، شـماره ۵، ۲۹-۴۹

دانش نیا، فرهاد (۱۳۹۱)، دیپلماسی اقتصادی و سیاست خارجی توسعه گـرا: ابزارهـای موفقیـت راهبـرد توسعه ای ایران در اقتصاد جهانی، فصلنامه مطالعات راهبردی جهانی شدن، سال سوم، شماره ۹.

«نقشه چین برای آینده جهان: گفت وگوی دنیای اقتصاد با آرش رئیسی نژاد.»، روزنامه صبح ایران دنیـای اقتصاد، شماره روزنامه۵۳۵۸، (۲۷/۱۱/۱۳۹۹)،

زارعی، بهادر و رشیدی، مصطفی (۱۳۹۷)، **قرن بیست و یکم قرن آسـیا-پاسـفیک**، انتشـارات دانشـگاه تهران، چاپ اول

جهانگیری، سعید و ساعی ،احمد (۱۳۹۸)، «واکاوی رویکرد دسـتیابی چـین بـه جایگـاه قـدرت اقتصـاد جهانی»، **فصلنامه سیاست خارجی**، سال سی وسوم،شماره۱، ۴۵-۸۲.

چلونگر، احسان (۱۴۰۰/۴/۲۲)، «اقتصاد چین در سال ۲۰۲۰»، ایرنا خبر گذاری جمهوری اسلامی ایران، کد خبر: ۸۴۴۰۲۰۶۵ .

صدیقی، کلیم و استیگلیتز، ژوزف و پتراس، جیمز (۱۳۹۶)، **در برابر نئولیبرالیسم و جهانی سازی**، ترجمه مسعود امیدی، تهران: انتشارات گل آذین.

عباسی، مجید وقیاسی، امیر (۱۳۹۱)، «سیاست خارجی چین در هزاره سوم: الزامات اقتصادی و سیاست خارجی مسالمت جویانه در روابط بین الملل»، **مطالعات سیاسی اجتماعی جهان**، دوره ۲، شماره ۲، ۳۲۱-۳۵۷.

علیپور، حسین (۱۳۹۲)، **جدال اژدها و عقاب رقابت چین وآمریکا بر سر هژمونی**، انتشارات نسل نو اندیش، چاپ اول.

فلاحی،احسان و امیدی، علی (۱۳۹۶)، «دامنه تغییر و تداوم سیاست خارجی توسعه گرایانه چین در دوران شش جین پینگ»، **فصلنامه رهیافت های سیاسی بین الملل**، سال نهم، شماره ۱، ۱۴۷-۱۷۸.

قنبرلو، عبدالله (۱۳۹۲)، «بنیاد های امنیتی سیاست خارجی چین»، **فصلنامه مطالعات راهبردی**، سال شانزدهم، شماره دوم، ۱۲۵-۱۵۳ .

کوربر، آر تور آر (۱۳۹۷)، **آن سوی دیواراقتصاد چین:آنچه هرکس باید بداند**، ترجمه سعید اردکان زاده یزدی و آزاده اکبری، انتشارات دانشگاه آکسفورد، نشر تهران امین الضرب.

گودمن، دیوید (۱۳۹۸)، **چین مرد کوچک با گام های بزرگ**، ترجمه سجاد امیری، انتشارات دنیای اقتصاد، دوم.

«خیز چین برای کسب جایگاه نخست فناوری در جهان»، خبر گذاری جمهوری اسلامی ایران ایرنا، تاریخ بازیابی: ۱۴۰۰/۲/۴، کد خبر: ۸۴۳۰۷۲۸۰ : https://www.irna.ir/news/84307280

«چین؛ سریع ترین کشور جهان در رشد اقتصادی»، خبرگذاری جمهوری اسلامی ایران (ایرنا) تاریخ بازیابی: ۱۴۰۰/۹/۱۲، کدخبر: ۸۴۳۰۹۳۱۷: https://www.irna.ir/news/84309317

Andresen, Joshua (2019), "China's Military and the Belt and Road Initiative: a View from the outside" The Chinese Journal of Global Governance 5, 122–135.

Aghaei, Seyed Davoud and Ghahremani, Mohammad Javad (2019), "China's Approach to the Shanghai Cooperation Organization in the Light of Its New Foreign Policy (2013-2018)", Journal of Central Eurasian Studies, Volume 12, Issue 2, 291-307[in Persian]

Arghavani Pirsalami, Fariborz and Pirankho, Sahar (2011), "The New Silk Road as a Chinese Foreign Policy Strategy: Opportunities and Threats for Iran", Foreign Relations, Year 9, Issue 3, 7-49.[in Persian]

Abbasi, Majid and Ghiyasi, Amir (2012), "China's Foreign Policy in the Third Millennium: Economic Requirements and Peaceful Foreign Policy in International Relations", World Social and Political Studies, Volume 2, Issue 2, 321-357.[in Persian]

Alipour, Hossein (2013), The Controversy of Dragon and the Eagle: The Competition between China and America for Hegemony, Nasel No Andish Publications, First Edition.[in Persian]

Balaam, N. David. and Dillman, Bradford(2019), Introduction to International Political Economy, New York, Published by Routledge, Seventh Edition

Barker, Thomas (18/11/2017), "The Real Source of China's Soft Power", Retrieved: 16/10/2021, Available at: https://thediplomat.com/2017/11/the-real-source-of-chinas-soft-power/.

Businessinsider (13/7/2021), "RANKED: The world's 20 strongest militaries" , IST, Retrieved: 20/11/2021, Available at: https://www.businessinsider.in/defense/ranked-the-worlds-20.

Cai, Peter (2017), Understanding China's Belt and Road Initiative, Lowy Institute for internationl policy.

Carneiro Corrêa Vieira, Victor (2019), "From Third World Theory to Belt and Road Initiative" **Contexto Internacional**,vol,41(3) Sep/Dec 2019,529-551 http://dx.doi.org/10.1590/S0102-8529.2019410300003.

"China's Plan for the Future of the World: A dialogue of donya-e-eqtesad with Arash Raisi Nejad.", Sobh Iran's Daily, World of Economics, Issue 5358, (11/27/2014).[in Persian]

Chalunger, Ehsan (22/4/1400), "China's Economy in 2020", IRNA, Islamic Republic of Iran News Agency, News Code: 84402065.[in Persian]

"China's Rising to Become the World's Leading Technology Leader", Islamic Republic of Iran News Agency, Retrieved: 4/2/1400, News Code: 84307280. Available at; https://www.irna.ir/news/84307280.[in Persian]

"China; The World's Fastest Country in Economic Growth", Islamic Republic of Iran News Agency (IRNA), Retrieved on: 12/9/1400, News Code: 84309317. Available at; : https://www.irna.ir/news/84309317.[in Persian]

Daneshnia, Farhad (2012), Economic Diplomacy and Developmental Foreign Policy: Tools for the Success of Iran's Development Strategy in the Global Economy, Quarterly Journal of Strategic Studies of Globalization, Year 3, Issue 9.[in Persian]

Dotson, John (2014), "Political Factions and Spicy Ginger: Elder Networks in PRC Politics (Part 1)." **China Brief**. 14(19): 14–19.

Charles Grant(2012), Russia, China and global governance. Center for European reform, https://www.cer.org.uk.

d'Hooghe, Ingrid (2021), **China's BRI and International Cooperation in Higher Education and Research** ,Global Perspectives on China's Belt and Road Initiative. Amsterdam University Press .https://www.jstor.org/stable/j.ctvlde9k7j.5.

Ee, Calvyn (2016), **The Rise of China and Its Development in the Past 30 Years**, SSA2044: International Economics, University Malaysia Sarawak, https://www.researchgate.net/publication/305875507.

Ey Greater China,(1/4/2019), "Smiling Businessman Leading Client Meeting in Office Conference Room

How international cooperation can be achieved along the Belt and Road", Retrieved: 24/11/2021, Available at: https://www.ey.com/en_cn/china-opportunities/how-international-cooperation-be-achieved-along-belt-and-road.

Fallahi, Ehsan and Omidi, Ali (2017), "The Scope of Change and Continuity of China's Developmental Foreign Policy during the Xi Jinping Era", Quarterly Journal of International Political Approaches, Year 9, Issue 1, 147-178.[in Persian]

Funaiole ,Matthew P. and Hart, Brian (2021), " Understanding China's 2021 Defense Budget" **csis**. March 5, 2021 https://www.csis.org/analysis/understanding-chinas-2021-defense-budget.

Garnaut, Ross. Song, Ligang and Fang, Cai (2018) , **China's 40 years of reform and development: 1978-2018** , China Update Book Series, ISBN 978-1-76046-225-3, ANU Press, Acton, http://dx.doi.org/10.22459/CYRD.07.2018.

Germain , Randall(2016), **Susan Strange and the Future of Global Political Economy Power, control and transformation**, Routledge Taylor &Francis group lon don and new york , https://doi.org/10.4324/9781315627878.

Goodman, David (2019), China: A Small Man with greate Steps, translated by Sajjad Amiri, donya-e-eqtesad Publications, 2nd.[in Persian]

Haggart, Blayne (2017), " Incorporating the Study of Knowledge into the IPE Mainstream, or, When Does a Trade Agreement Stop Being a Trade Agreement?", **Penn State University Press**, Journal of Information Policy ,Vol. 7 (2017), pp. 176-203 (28 pages)https://www.jstor .org/stable/10.5325/jinfopoli.7.2017.0176.

Jain, Romi (2017), "China's Economic Development Policies, Challenges and Strategies, 1978-present", **Indian Journal of Asian Affairs**, Vol. 30, No. 1/2 , pp. 65-84 (20 pages) https://www.jstor.org/stable/26465817.

Jahangiri, Saeed and Saei, Ahmad (2019), "Analysis of China's Approach to Achieving the Position of Global Economic Power", Foreign Policy Quarterly, Year 33, Issue 1, 45-82.[in Persian]

Jean Degen, Ronald(2009), **Understanding China's historical development:** The **profit and the risk that China's stock market provides investors**, Working paper nº 35/2009 , International School of Management Paris, globADVANTAGE Center of Research in International Business & Strategy , Instituto Politécnico de Leiria, 2414 - 016 Leiria , www.globadvantage.ipleiria.pt.

Korber, R. Torr (2018), Beyond the Chinese Economic Wall: What Everyone Should Know, translated by Saeed Ardakanzadeh Yazdi and Azadeh Akbari, Oxford University Press, Tehran Aminolzarb Publishing House.[in Persian]

Llandres cuesta, Borja (2021), **China's foreign policy and the Community of shared future**, Opinion Paper IEEE,01/2021,http://www.ieee.es/Galerias/fichero/docs_opinion/2021/ DIEEEO01_2021BORLLA_exteriorChina_ENG.pdf and/or link bie3 (accessed on the web day/month/year).

Lim.C. thimothy(2014)," International Political Economy: An Introduction to Approaches, Regimes, and Issues", available at: http://www.saylor.org/courses/books

Mariani, Lorenzo(2021), The Belt and Road Initiative and the Internationalisation of China's Scientific Power: The Case of Italy, IAI PAPERS 21 | 40 - SEPTEMBER 2021 ISSN 2610-9603 | ISBN 978-88-9368-219-0.

Mathews, John A. (2019), " China's Long Term Trade and Currency Goals: The Belt &Road Initiative", **The Asia-Pacific Journal**, Japan Focus Volume 17, Issue 1, Number 5, Article ID 5233 | Jan 01, 2019.

"Monthly trade balance of goods in China from June 2018 to June 2021 in billion U.S. dollars", (23/7/2021), available at: https://www.statista.com/statistics/271637/monthly-trade-balance-of-china/.

Morgan, Roger .et al. (1993), **New Diplomacy in the Post-Cold War World Essays for Susan Strange**, Martin's Press, INC, 175 Fifth Avenue, New York, N.Y. 10010, ISBN 978-0-312-09683-0.

OECD (2018), **The Belt and Road Initiative in the global trade, investment and finance landscape**, in OECD Business and Finance Outlook 2018, OECD Publishing, Paris, https://doi .org/10.1787/bus_fin_out-2018-6-en.

Paquin, Stéphane(2021), Theories of International political economy, Oxford university press

Rao,Tara(11/7/2020), "The extent of China's soft power in South Asia", Retrieved: 14/09/2021, Available at: https://www.orfonline.org/expert-speak/extent-china-soft-power-south-asia/

Qanbarloo, Abdullah (2013), "Security Foundations of China's Foreign Policy", Strategic Studies Quarterly, Year 16, Issue 2, 125-153.[in Persian]

Rolland, Nadège (2019), **securing the belt and road initiative China's Evolving Military Engagement Along the Silk Roads** , the national bureau of asian research 2019, nbr special report # 80, 1414 NE 42nd Street, Suite 300 Seattle, Washington 98105.

Rudolf, Peter (2020), **The Sino-American World Conflict, Stiftung Wissenschaft und Politik** ,German Institute for International and Security Affairs,SWP Research Paper3.

Sedighi, Clem and Stiglitz, Joseph and Petras, James (2017), Against Neoliberalism and Globalism, translated by Masoud Omidi, Tehran: Golazin Publications.[in Persian]

Sarker, Nazirul Islam .et al. (2018), "One Belt One Road Initiative of China: Implication for Future of Global Development", **Modern Economy**, 2018, 9, 623-638 , ISSN Online: 2152-7261 ISSN Print: 2152-7245, http://www.scirp.org/journal/me

Swaine, Michael D. (2015), "Xi Jinping on Chinese Foreign Relations:The Governance of China and Chinese Commentary", **China Leadership Monitor**, no. 48.

Schneider, Florian (2021), **Global Perspectives on China's Belt and Road Initiative: Asserting Agency through Regional Connectivity** , Amsterdam University Press 2021 doi: 10.5117/9789463727853_ch01.

Sorensen , Camilla T. N. (2015), " The Significance of Xi Jinping's Chinese Dream for Chinese Foreign Policy: From Tao Guang Yang Hui to Fen Fa You Wei", **Journal of China and International Relations**, Vol. 3, No. 1, 29.05.2015, p. 53-73.

Strange, Susan (1992), "States, Firms and Diplomacy.International Affairs" , **Royal Institute of International Affairs1944**. Vol. 68, No. 1, pp. 1-15.

Strange, Susan (1988) , **" State and Markets"**, British Library ISBN ()-86187-942-2 ISBN ()-86187-992-9 P/B.

Tabar Souteh, Mohammad Salman, Fattahi, Shahram, and Mehrvarz, Abbas (2019), "Political-Economic Relations between China and the United States in the Great Power Game", Bi-Quarterly Journal of Politics and International Relations, Year 3, Issue 5, 29-49.[in Persian

Thomas, Neil (21/10/2018), "Chinese foreign policy under Xi Jinping", Retrieved: 22/09/2021, Available at: https://www.eastasiaforum.org/2018/10/21/chinese-foreign-policy-under-xi-jinping/.

Underhill, Geoffrey R.D. (2000)," State, market, and global political economy: genealogy of an (inter-?)discipline", **International Affairs** 76, 4 ,8o5-824.

Villegas Mendoza , Manuel (2017), "China In Central America: Strengthening Structural Power And Hegemony, 2010-2015", **Isa International Conference 2017**, Hong Kong,University Of Hong Kong (Hku), Hong Kong, June 15th – 17 Th,1-11.

Weissmann, Mikael (2015),"Chinese Foreign Policy in a Global Perspective: A Responsible Reformer Striving for Achievement", **Journal Of China And International Relations**. Vol. 3, No. 1, Pp.151-166.

Wuthnow, Joel (2018), **Securing China's Belt and Road Initiative: Dimensions and Implications** ,Institute for National Strategic Studies U.S. National Defense University.

Yang, Zi (2018), **Securing China's Belt and Road Initiative** ,United States Institute Of Peace , Special Report, www.usip.org.

Yifu Lin, Justin (2013), "The China Miracle: Development Strategy and Economic Reform ",**The Australian Economic Review**, vol. 46, no. 3, pp. 259–68. www.beltroad-initiative.com/belt-and-road/.

Zarei, Bahadur and Rashidi, Mostafa (2018), The 21st Century: The Asia-Pacific Century, Tehran University Press, First Edition.[in Persian]